

HLASY

katolického spolku tiskového.

k 36.

í

Číslo 4.

Obrana víry

Sestavil J. Ježek.

Cena

50 hal.

V PRAZE 1905.

dem katolického spolku tiskového. — V komisi
Jilko-Mel. odějského knihkupectví G. Franci.

Hlasy katol. spolku tiskového.

Předpláci se ročně s poštovní zásilkou 2 kor.

Posud možno obdržeti v Cyrillo-Methodějském knihkupectví Gustav Francel v Praze:

R. 1871. 1872 jest úplný, obsahující každý 7 čísel. Cena ročníku 80 kr.

R. 1879. č. 1. S Bohem či bez Boha? Obrázky ze života pro život nakreslil Dr. Karel Lev Řehák. 86 kr. — **č. 2. Zasluby duchovenstva o české školství.** Nastínil Josef Ježek. 28 kr. — **č. 3. Zlato a pozlátko.** Kresby ze života. Nakreslil V. Pakosta. 22 kr. — **č. 4. Lenka z pohodny.** Obraz ze skutečnosti. Napsal Josef Souhrada. 88 kr. — **č. 5. Otevřené oči.** Obraz ze života vesnického z času nové osvěty. Napsal Ed. Brynych. 18 kr. — **č. 6. Počátky křesťanství mezi Slovany.** Napsal J. Ježek. Část I. Slované jižní. 24 kr. — Úplný ročník 80 kr.

R. 1880. č. 2. Lhota dvořácká Lhotou žebrači. Obrazek ze života v době nejnovější. Vypravuje J. Ehrenberger. 22 kr. — **č. 3. Kněz Jan.** Napsal Josef Souhrada. 40 kr. — **č. 4. Schovanka.** Povídka z doby a pro dobu nejnovější. Napsal Josef Mergl. 25 kr. — **č. 6. Upomínky z cest života.** Vypravuje Jan Dolenský. Cena 24 kr. Neúplný ročník 60 kr.

R. 1881. č. 1. Pouť. Povídka od T. Hájk a. 25 kr. — **č. 2. Listy zvadlé.** Sebral Dr. Karel Lev Řehák. 24 kr. — **č. 3. Odplata zrady.** Vypravování dějepisné od T. Hájk a. 20 kr. — **č. 4. Třtina na větru.** Povídka. Napsal V. Pakosta. 15 kr. — **č. 5. Diamantek.** Povídka ze vsi. Napsal Eduard Brynych. 20 kr. Úplný ročník 80 kr.

R. 1882. č. 1. Pouť Slovanů do Říma ke dnu 5. července L. P. 1881., kterou spolu vykonal i popisuje Th. Dr. Karel Lev Řehák. Díl I. Cena 45 kr. — č. 2. Totéž. Díl II. 55 kr. — č. 3. a 4. Kalich utrpení. Povídka z počátku válek husitských od F. Vacka. — **Člověk bez náboženství.** Dle starého německého spisu vzdělal J. B. Podstránský. 86 kr. Úplný ročník 80 kr.

R. 1883. č. 1. Zabořský vladyka. Historická povídka od V. Beneše Třebízského. Cena 25 kr. — **č. 2. Lepší čest než důstojenství.** Napsal F. Caballero. Ze španělštiny přel. Fr. Pohunek. 28 kr. Cena těchto 2 čísel 40 kr.

R. 1888. č. 1. a 2. Dilo lidí. Obrázky ze smíšené osady a ze světa. Napsal E. Brynych. Druhé oprav. vyd. 60 kr.

R. 1889. č. 1. Naši přátelé. Obrázky ze života lidu milů a spolků lidumilných. Podává Karel Kramář. 25 kr. — **č. 2. Z našeho kraje.** Obrazek z počátku šestnáctého století. Od Boh. Brodského. 40 kr. — **č. 3. František de Paula kardinál ze Schönbornů, kníže-arcibiskup Pražský.** Napsal K. B. 20 kr. Cena těchto 1 55 kr.

HLASY

katolického spolku tiskového.

Ročník XXXVI.

ČÍSLO 4.

Obrana víry.

V PRAZE 1905.

Nákladem katolického spolku tiskového. — V komisi
Cyrillo-Methodějského knihkupectví G. Franc'a.

OBRANA VÍRY.

SESTAVIL

J. JEŽEK.

V PRAZE

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA V. KOTRBA.
1905.

Dejme lidu našemu do rukou
zbraň duchovní, aby, když toho
třeba, dovedl odpovědět našim
nepřátelům.

Když staří pohané přestali občas pronásledovati
křesťany zbraní hmotnou, chápali se zbraně
duševní, a pérem i živým slovem brojili proti stou-
pencům Kristovým. Všeho druhu pomluvy, na cti
utrhání, rozmanité lži vymýšleli o Kristu, jeho ži-
votě, učení a zázracích, rovněž i o tehdejších kře-
stanech; ano některé z posvátných obřadů Církve
Páně uváděli na jeviště, aby z nich tropili si ve-
řejně smích.

Proti takovým zapřisáhlým odpůrcům kře-
stanství povstali záhy mužové, kteří ničemné útoky
slovem i písmem pronášené důmyslně odráželi,
pomluvy a lži vyvraceli a sv. víru naši bránili
neohroženě.

Bylo-li obránců či obhájců víry třeba v době
staré, je jich věru neméně zapotřebí i v době
naší, kdy novověcí pohané vedou si často hůře,
než pohané staří. Nic jim není svato, co by jedo-

vatou slinou svou nepotřísnil, nic vznešeno, čeho by hanou nepokáleli, nic důstojno a velebno, čemu by se nerouhali!

Když bránili se křesťané prvních dob, proč bychom neměli i my nezřízené útoky proti sv. víře a řádu církevnímu namířené statečně odrážeti v mezích zákona a slušnosti? —

Co otázek namane se nezřídka lidem na besedě, na něž nikdo nezná odpovědi! Co námitek pronesou ve společnosti jinověrci proti sv. víře naší, a kolik je katolíků, kteří dovedou jim správně odpověděti, víry své důrazně se zastati! Jak tupen a špiněn bývá stav duchovenský a řády církevní veřejně! A k tomu všemu máme přihlížeti netečně, složíce ruce líně v klín? —

Nejeden katolík rád by odpověděl na námítky odpůrcem pronesené, kdyby uměl, kdyby věděl, co a jak.

Za skrovnou pomůcku ve směru tom budiž pokládán tento spisek náš, v němž stručně sneseno a upraveno, co z rozličných knih i časopisů apologetických bylo lze vybrati — pro lid. Podáno spíše méně než více, aby kniha nevzrostla objemem a nebyla lidu nepřístupna cenou. Bude-li však práce naše dobře pochopena a od katolických spolků i jednot mezi lidem pilně šířena, postaráme se s pomocí Boží o její rozhojnění i zdokonalení.

J. Ježek.

Potřeba náboženství.

Pověstný spisovatel francouzský a lýtý protivník Církve katolické *Volney* plavil se z Havru do Ameriky. S počátku bylo moře tiché, plavba příjemná, a tu Volney tupil sv. víru a posmíval se nevzdělanému lidu, že se modlí. Ale po několika dnech povstala strašná bouře, jíž se všickni, i otužilí plavci zděsili. Tu pozbyl Volney smíchu i chutí ku vtipkování a utekl se do vnitřních prostor kórábu. Tam zastal missionáře, který, důvěruje v Boha, tiše se modlil. A Volney rozpomenuv se na svou zbožnou matku, poklekl a modlil se také.

Po bouři, zvěděvše o tom námořníci, smáli se Volneyovi, že ho tak brzy opustilo jeho mudráctví. Volney však pravil: „Bezbožecké žerty hodí se člověku, když v teple sedí za kamny, leč nastane-li mu zle, hrozí-li nebezpečí, třeba mu náboženství a jeho útěchy!“

* * *

Když nedávno zemřelý francouzský senátor *Renaud* ze svého domova v Pyrenejích přišel před lety po prvé do Paříže, najal si v jistém hostinci byt, a nájemné — 150 franků — zaplatil předem.

Majitel hostince otázal se ho, nepřeje-li si stvrzenku.

„Nikoli,“ odvětil Renaud, „toho není potřebí; vždyť to viděl Bůh.“

„Vy věříte v Boha?“ divil se hostinský.

„Toť se rozumí! A vy snad přece také?“

„Nikoli, pane, já nevěřím.“

„Tak?!“ divil se senátor, „pak je ovšem potřeba opatrnosti. Žádám tudíž o písemné potvrzení, že zaplatil jsem nájemné.“

Mně dostačí náboženství přirozené.

Náboženství přirozené vede člověka k dosažení cíle přirozeného na tomto světě. Tys však jako křesťan určen pro cíl vyšší, nadpřirozený, a tu musil Bůh cíl ten tobě oznámiti a naznačiti i dáti tobě prostředky, jak bys ho došel. A proto je každému z nás třeba náboženství *zjeveného*; náboženství přirozené nestačí k dosažení spásy věčné způsobem řádným.

**Čiň dobře a právě, neboj se císaře ani krále,
toť mé celé náboženství.**

Čiň dobře a právě, jest zásada správná. Čiň dobře a právě, ale každému, nejen lidem, nýbrž i Bohu. Jednáš-li tak? — A odkud víš, že činiš dobře a právě Bohu? — Jenom z jeho oznámení či ze zjevení Božího může to věděti člověk. Chtěj nechtěj musíš tedy věřiti ve zjevení Boží, které ti praví, kdy činiš dobře a právě Bohu i lidem.

Není Boha!

„Není Boha!“ prohlásilo v chóru deset vysokých prý professorů.

„Kdež pak by se taká bytost vzala, která víc, než *my*, by ještě *znala*!“ —

*

*

*

Jan *Crebillon*, professor moderní filosofie v Paříži a stoupenec nevěřeckého *Voltaire*, seděl kdysi se slovutným kazatelem *P. Lacordairem* u téhož stolu na hostině.

Za řeči *Crebillon* počal v pochybnost uváděti, že Bůh jest. *Dominikán Lacordaire* poslouchal ho, ani slova nemluvě, a přenechal ostatním přísedícím, aby uvedené důvody vyvrátili. Toto mlčení nechtělo se však bezbožníku líbiti. I zvolal po chvíli: „Vy o tom rozhodněte,“ ukázav na *Lacordairea*, „není-li pošetilé, v něco věriti, co nelze pochopiti?“

„Nikoli, pane můj!“ odpověděl *Lacordaire*, „s tím nesouhlasím. Známo vám přece, jak oheň máslo rozpouští a vejce tvrdým dělá, dva to sobě odporné účinky, které z téže příčiny pocházejí?“

„Ovšem,“ odpověděl onen; „ale co tím chcete?“

„Já tím myslím,“ doložil *Lacordaire*, „že vy, ačkoli toho nepochopujete, přece ve vaječníky věříte.“

Věřím jen tomu, co vidím.

Nábožného a ostrovtipného kněze *Františka Mayera* ve Vídni navštívil bývalý jeho spolužák ze studií. Ve společnosti na počest hostu tomu shromážděné probodil za řeči mimo nadání nezdvořilý host, chvástaje se svou nevěrou: „Já věřím jen tomu, co vidím; Boha však nikdy jsem neviděl, aniž nyní ho vidím, a proto naň nevěřím!“

„Druhu z mládí,“ dí mu na to kněz, „viděl-li jsi již rozum vlastníma očima?“

Když host, jsa na rozpacích, rázem umkl, pokračoval kněz: „Jestliže jsi tedy sám rozumu svého nikdy neviděl, aniž my jej nyní vidíme, do-

volíš nám zajisté pochybovati, že vůbec rozum máš!“ —

Načež veselý smích strhl se nad směšným tlachalem.

Nevěřím, čemu nerozumím.

„Nevěřím, čemu nerozumím,“ zvolal kdysi soused-mudrlant v hostinci u sklenice. — „Já také ne,“ přisvědčoval druhý. — „Ani já,“ dotvrzoval třetí, u téhož stolu sedící. — „Pánové,“ ozval se po chvíli cizí host od stolu vedlejšího, „vy tedy nevěříte, čemu nerozumíte?“ — „Ovšem,“ potákala svorně sousedská trojice. Na to dí neznámý host: „Když jsem šel dnes z města sem, spatřil jsem cestou všelicos; tak jsem viděl, jak husy na pažitě zobaly trávu. Věříte tomu?“ — „Ano.“ — „Ano.“ — „Viděl jsem dále i stádo vepřů, jak žralo trávu. Věříte tomu?“ — „Proč bychom nevěřili?“ — „Viděl jsem ovce i krávy, jak pásly se na trávě; věříte tomu?“ — „Jak by ne!“ — „Ale táž tráva, již zmínění tvorové žrali, trávením promění se časem u husy v peří, u vepřů ve štětiny, u ovce ve vlnu a u krav v srst. Věříte tomu?“ — „Ovšem.“ — „Tomu tedy věříte; ale nyní mi povězte, zdali tomu také rozumíte?“

A vesničtí mudrlanti, byvše takto zahanbeni, umlkli rázem a po chvíli vytratili se mlčky z hostince.

Já sloužím Bohu po svém způsobu bez článků víry a bez zvláštních obřadů náboženských.

Sloužití znamená činiti vůli nadřízeného představeného, a to způsobem, jak on toho žádá. Jestli však tvůj způsob sloužení Bohu se nesrovnává

se způsobem, jak toho žádá od tebe Bůh, zdali mu sloužíš skutečně? —

Změna náboženství.

„Jaká to nedůslednost!“ pravil mi kdysi jinověrec-evangelík, „odvrátí-li se katolík od víry své a přestoupí k nám, prohřešuje se prý těžce, a vaše církev používá proti němu zvláštní přísnosti. Odpadne-li však někdo od naší víry reformovano-evangelické a hlásí li se za přijetí do církve katolické, nepokládá se mu to za žádné provinění, naopak vaše církev přijímá jej s otevřenou náručí.“ — „Pane,“ díím mu na to v odvěť, „odpadnutí od víry pravé jest skutek zlý, bohaprázdny. Stane li se však evangelík katolíkem, neodpadl od víry pravé, nýbrž *přijímá pravou*, neboť mimo církev katolickou není jiné víry pravé, úplné a dokonalé, Bohem zjevené, nýbrž toliko pouhé *lidské smyšlenky a výmysly*.“

* * *

Kdysi pravil jistý kníže protestantský k hraběti Stolbergovi, který, jak známo, od protestantismu přestoupil do lůna církve katolické: „Nikdy nedržím s lidmi, kteří mění víru svou.“

Na to odpověděl šlechtetný hrabě: „Rovněž i já, neboť kdyby moji předkové nebyli změnili své náboženství, nebyl bych nyní nucen býval vrátiti se ke katolictví. Protestant, stana se katolíkem, nemění svého náboženství, nýbrž vrací se jen k víře, od níž otcové jeho byli se odvrátili.“

Každý má setrvati v té víře, v níž se narodil.

Na bl. P. Dvořáka (Hofbauera) rozzlobil se jistý protestantský dvořenín; tupil veřejně sluhu

Páně, a velkých buřičů mu nadávaje, doložil, že zůstati se má a zemříti v té víře, ve které se kdo narodil.

Na to bez rozpaků ihned odpověděl P. Klement: „A proč tedy, prosím, Martin Luther nezůstal ve své víře a v ní neumřel?“

Nad tím všecek jsa zaražen, odpověděl protestant: „Všichni jsme synové téhož Otce, jenž jest v nebesích, ať již jsme té či oné víry.“

Na to trefně u vší mírnosti dí sluha Páně: „Je-li Bůh Otcem vaším, kde jest matka vaše? Nám katolíkům svatá, římská, katolická a apoštolská Církev matkou jesti!“

* * *

Známa Angličanka, paní *Stačlová*, protestantka, v náboženské hádce, kterou zavedla o *změně víry*, vzala útočiště své k této omluvě: „Já chci žiti a umříti v náboženství otců svých!“

„A já, milostpaní, ve víře svých praotců, kteří všichni byli katolíci,“ odpověděl jí duchaplný odpůrce.

* * *

Když francouzský vyslanec u anglického dvora v Londýně, horlivý katolík, uzdravil se z nebezpečné nemoci, ptal se ho protestantský dvořenín, zdali by mu nebylo bývalo nemilé, pochovánu býti v zemi kacírské. Jemu odvětil tázaný: „Nikoli, neboť byl bych jen poručil, aby hrob můj udělali o něco hlubší, a tak bych se byl jistě ocitl v zemi uprostřed katolíků!“

Víra jako víra.

V jisté společnosti vykládal nezkušený holobrádek takto: „Jest zcela jednostejno, je-li kdo

křesťan, žid, mohamedán protestant, pohan či katolík, jen když věří; neboť víra jako víra!“

Na to odpověděl mu zcela klidně přítomný katolík: „Mýlíte se, mladíku, pravíte-li, že víra jako víra, t. j. že není rozdílu ve víře. Proč tedy řekl Kristus: „Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo však neuvěří, bude zatracen.“ Proč modlil se za jednotu víry svých věrných? Proč jednotu u víře hleděli sv. apoštolové zachovati? Proč hlásali apoštolové tuto jednu víru mezi národy, a proč vycedilo za ni nescíslné množství mučedníků svou krev, když jest víra jako víra? -- Jenom nevědomec nebo hrdopýšek může takto mluvit a lhostejností náboženskou se vychloubati.“

Já jsem si víru svou udělal sám.

K Bedřichu II., králi pruskému, přišel úředník s prosbou, aby ho učinil důchodním, kteráž místo bylo právě uprázdňeno a vypsáno.

Král otázal se ho, řka: „Jakého jsi náboženství, katolického či protestantského?“

Úředník, chtě se zalíbiti vladaři-nevěrci, odpověděl: „Vaše Veličenstvo, já nejsem ani katolík ani protestant, já jsem si víru svou udělal sám.“

„Tak?!“ zvolal zostra král, hned mi jdi s očí! Nemohu tě potřebovati, neboť kdo si dělá víru sám, mohl by si také víru sám udělati proti mně!“

Tajemství nejsvětější Trojice.

J. J. Rousseau krásně doznal, že tajemství nejsv. Trojice pochopiti nemůžeme, an píše: „Čím více se namáhám, abych božskou, neskončenou bytost pochopil, tím méně ji pochopuji. Čím méně

ji však pochopuji, tím více se jí klaním. Pokořuji se a dím: Ó bytosti nad bytosti! jsem, že ty jsi; rozjímaje o tobě, navracuji se k prvotnímu prameni. Nejlépe užívám rozumu svého, an před tebou za nic se pokládám. Ano, unesen jest duch můj v pocitu, že tvou mocí hluboko jsem ponížen.“

**Jedno nemůže býti tři; Otec musí býti dříve,
než Syn.**

Jistý pochybovač, jenž i tajemství sv. víry chtěl jasně chápati, pravil k jednomu katolíku o nejsvět. Trojici: „Nejen nejasno, nýbrž víře nepodobno a nerozumno připadá mi tajemství nejsv. Trojice; jedna nemůže přece býti tři.“

Načež dí věřící: „Ovšem, jedna nemůže tři býti, což však platí o věcech pozemských, ale o věcech božských to neplatí. Ježto Bůh tomu tak chtěl, jest jeden Bůh, jedna bytost, ale ve třech osobách, což při věcech pozemských podle jeho vůle jest jinak.“

I namítl tu pochybovač dále: „Ale jak může Syn věčný býti jako Otec? Toť jest přece proti rozumu. Otec přece býti musí dříve než syn, a proto Syn není věčný.“

„Ano,“ vece na to věřící, „to platí o otci a synu lidském, ale ne u Boha. Jmenuj mi jen jediného otce lidského, jenž jest věčný jako Bůh, a já ti pojmenuji ihned syna, jenž jest věčný jako otec. Ostatně tajemství to my na světě jasně pochopiti nemůžeme; zde musíme věřiti, ale tam na věčnosti budeme patřiti.“

Povstal-li svět náhodou?

Hvězdář Athanáš *Kirchner* měl přítele, jenž pochyboval o jsoucnosti Boží a nijak ve své za-

slepenosti nedal se poučiti. Jednou ho navštívil přítel; ježto Kirchner pokračoval ve své práci, díval se host po světnici a spatřil v koutě krásnou nebeskouli, kterouž tam Kirchner schválně byl postavil. S radostí ji pozoroval a kvapně se tázal, čím jest a kdo ji udělal. Načež Kirchner odvětil, že nikomu nepatří a že ji nikdo neudělal, a že tam náhodou musila přijíti. „To jest směšno,“ odvětil přítel, všecek jsa rozdurděn, a zlobil se na Kirchnera, že ho chce mítí za blázna.

„Nechcete věriti,“ pravil Kirchner, „že toto malé a chatrné těleso vzniklo samo sebou? Kterak můžete věriti, že mnohem větší původní těleso, kteréž vidíme a jemuž se podivujeme, povstalo náhodou?“ — Tuť musil přítel umlknouti, a poznáv chybu svou, přičiňoval se napotom všemožně, by Boha víc a více poznával.

Osud, náhoda.

„To je již tak můj osud!“ nebo: „To je šťastná náhoda!“ takové a podobné výroky slycháme často mezi naším lidem.

Vládne-li však světem božská Prozřetelnost, *není osudu ani slepé náhody*. Osud, náhoda jsou planá slova beze vší věcné podstaty, neboť když Bůh řídí a zachovává svět, *nic nemůže se státi, čeho by Bůh nepředvídal, nic, čeho by nechtěl nebo z moudrých příčin nedopustil*.

Co my lidé nazýváme osudem či náhodou, jest případ (událost), jehožto *příčina jest nám skryta, nikoli však Bohu*, bez jehož vědomí a vůle nic se neděje.

Není náhody.

V Berlíně žil před lety vážený obchodník, jménem *Scheffel*, který vždy velmi se rozhorlil,

mluvil-li někdo o osudu nebo náhodě. Nevěřil v náhodu a vše přičítal božské Prozřetelnosti, což i zvláštní událostí ze svého života dotvrzoval: „Když mi bylo dvanáct let, utekl jsem z domova do Štětína, chtěl se státí plavcem. Že mne však nikdo nechtěl přijati, potloukal jsem se po okolí a jednou v noci, když silně pršelo a nikde jsem nemohl najíti přístřeší, přijdu v poli k malému kostelíku. Pozoruje, že jedno okno je pootevřeno, vyšplhám se po hromosvodu k oknu, vlezu do vnitř a spustím se nerozvážně dolů. Trochu jsem se sice pohmoždil, ale valně si neublížil; i usnul jsem brzy. Probudiv se ráno a rozhlížeje se kolem sebe poznám k svému zděšení, že jsem ve hrobce, okno vysoko a že se z hrobky živ asi nedostanu. Jelikož mezi rakvemi bylo mi úzko a trápil mne hlad i žízeň, počal jsem křičeti, co jsem měl síly. Ač jsem křičel celý den a celou noc, nikdo mne neslyšel.

Třetího dne před polednem, když zemdleností nemohl jsem již křičeti, pozoruji, že někdo otvírá dvěře. I vzchopím se a plížím ke dveřím, do nichž právě vcházela venkovská dívka se svítilnou a koštětem. Dívka leknutím vykřikla, zavřela dvěře a utekla. Ale brzy přišel z nedaleké obce pan učitel s onou dívkou a několika lidmi, dovedli mne k starostovi, kde jsem musil vyprávěti, jak jsem se dostal do hrobky. Když jsem vše po pravdě vypověděl, učitel, muž obstarožný a vážný, všecek dojat pravil ke mně: „Slyš, chlapče, nyní jsi snad dareba, ale Bůh má pro budoucnost s tebou jiné záměry, neboť tě vysvobodil od smrti hladem. Okno hrobky je stranou, že sotva v neděli někdo zajde v tu končinu, a proto nikdo volání tvého neslyšel. Již déle než rok chtěl jsem dáti hrobku vyčistiti. Dnes pak najednou přišla

mi hrobka na mys! a proto hned poslal jsem svou dceru, aby ji vyčistila a tím jsi byl zachráněn.“

A proto šťastný zachráněnek, kdykoli později slyšel mluvit o náhodě, říkával rozhodně: „Není žádné náhody!“

Nemohu věřiti, že mám duši.

V Římě přišel kdysi k jednomu zpovědníku rolník, prose, aby ho vyzpovídal.

Zpovědník, pozoruje na něm jakýsi nepokoj a zmatenost, myslil, že má před sebou velkého hříšníka, a proto ho těšil, k důvěře v Boha povzbuzoval a na konec žádal, aby mu bez ostychu otevřel srdce své.

„Ach,“ povzdechl rolník, „pochybnost mne znepokojuje a zmítá mnou dnem i nocí; nemohu totiž věřiti, že mám duši.“

Zpovědník arci nad těmi slovy ustrnul, ale ihned přemýšlel, jak by rolníka vyvedl z pochybnosti. Po chvíli otázel se ho, proč vlastně nevěří, že má duši.

„Proto,“ odpověděl rolník, „že ji nevidím.“

„Nuže,“ vece zpovědník, „myslete si nyní něco, cokoli chcete.“

Načež po malé chvíli tázal se: „Myslil jste si již něco?“

„Ano,“ odpověděl rolník.

„Tomu nemohu věřiti,“ namítal nyní zpovědník, a když rolník všemožně ho ujišťoval, že si něco skutečně myslil, doložil konečně kněz: „Tomu nevěřím, neboť dosud myšlenku vaši nevidím.“

Slovy těmi a jiným ještě výkladem případným vyléčil se rolník ten ze své pochybnosti úplně.

Proč v lidském těle nenašel duši?

Professor pitvy v posluchárně při přednášce: „Pánové, pitval jsem již několik set lidských těl, ale duše jsem doposud v žádném nenašel!“

Na tvářích většiny přítomných mediků pohrával veselý smích.

To vida medik N., rozhodný katolík, povstal a tázal se skromně: „Pitval jste, pane professore, někdy *živé* tělo lidské?“

Professor: „Hloupá otázka! Toť se ví, že vždy jenom mrtvé.“

Medik-katolík: „A to chcete v mrtvole nalézt duši, která z ní již dávno byla unikla?“

Pochybují, že jsou andělé.

Zamyšlen seděl Tomáš před svým domem, zíraje vzhůru na blankytné nebe a stíraje si pot s čela se řinoucí.

„Pozdrav vás Pán Bůh, milý osadníku.“ zvolal tu najednou naň ctihodný kmet, pastýř duchovní, jenž právě od nemocného vracel se domů. „Aj, příteli, proč tak zamyšlen, zasmušen, co se vám stalo?“

Při těch slovech trhl sebou Tomáš a upřímně vážnému kmetu se vyznal, co mu leží na srdci, řka: „Už po delší čas naplněno jest srdce mé pochybností, a to pochybností, že jsou andělé.“

„Ale, ale,“ odvětil kněz přívětivě, „proč pak jste se mi už dávno s tím nesvěřil? Dávno bych vám to už vysvětlil. Víte, že zde na zemi jest rozdíl mezi tvorstvem. Pozorujte tam ten kámen, nebýbe se, leží, kam ho dáte. Jak jinak jest to s rostlinami. Hle, ty poněkud už žijí, ty rostou a táhnou se vzhůru tam k slunci. Avšak mohou

se pohybovati? Nemohou. Výše ještě jsou zvířata, která se sama pohybují. Ale mohou-li se vyrovnati člověku? Nikoliv! Jsou podrobena svému pudu. Člověk má vůli, má nesmrtelnou duši, která ho činí korunou tvorstva na světě. Z toho vidíte, že jest rozdíl mezi tvorstvem, že co do dokonalosti jsou stupně. A což myslíte, že by najednou měl býti skok od člověka až k samému Bohu, jenž jest bytost nejdokonalejší? Tomu není tak! A tuto mezeru vyplňují tvorové, kteří jsou pouzí duchové, dokonalejší sice než člověk, ač Bohu nemohou se vyrovnati; a tito pouzí duchové jsou právě andělé. Nuže, pochopujete to?“ —

„Inu, ovšem, ovšem,“ odpověděl Tomáš.

„Nyní jest mi to tak zřejmo, že mi již nikdy nepřipadne na mysl, o tom pochybovati. Zaplať vám to Bůh, že jste mne z pochybnosti mé vyvedl!“

Ústní podání či tradice.

Když sv. Jan apoštol byl u vyhnanství a tam pacholíku slepému navrátil zrak, sešlo se k němu veliké množství Židů a Řeků. I mluvil k nim o Písmu svatém velmi důkladně, a pak řeč svou takto uzavřel: „Synáčekové, buďte pamětlivi mých slov a zachovávejte ustanovení, kterýmž jste se naučili z úst mých, a přikázání Kristova, která vám ze sv. evangelia jsou známa, abyste byli synové poslušní a Kristus aby přebýval ve vás.“

* * *

„Přišel jsem kdysi“ — vypravuje abbé Paradu Phanjas — „za jistou záležitostí k jednomu evangelíku, který za hovoru obrátiv řeč na náboženství, zamítal s nemalou výmluvností katolické učení o tradici.“

„Podejte mi, pane,“ díím mu, „Písmo sv., ukáží vám spojitost ústního učení s Písmem sv.“

Podal mi bibli, kterou jsem po chvíli, prohlédnu ji zběžně, s líčenou nevolí jemu vracel, řka: „Chtěl jsem, pane, Písmo sv. a nikoli tuto háječnou knihu, jakou jste mi přinesl.“

Načež evangelík, plana hněvem, odvětil: „Ustaňte, pane, neboť toť ta kniha knih, kniha božského původu, zahrnující Starý a Nový zákon.“

„A odkud víte,“ vpadl jsem mu do řeči, „že to skutečně ta božská kniha a že to není kniha vymyšlená, porušená nebo podvržená?“

„Vím to,“ odvece horlivý evangelík, „poněvadž naši věrohodní otcové a učitelé církevní z II., III. a IV. století podávají o tom neklamné svědectví, bibli po sta let zachovali nám neporušenou a to jak celou tak i u výňatcích, jež z bible ve svých spisech uvádějí.“

„Aj, aj,“ zvolám s úsměvem, „jak to, pane, že se právě teď odvoláváte na *ústní podání svatých Otců* {neboli na *tradici*, když jste ji před chvílí zcela zamítal?“

Možnost i potřeba ústního podání.

Trefně ukazuje nám německý spisovatel Bedřich Lessing, vyznáním protestant, možnost a potřebu ústního podání. Na počátku XVII. století — tak vypravuje — chtěl svržený protestantský kazatel z Falcka odebrati se s rodinou do Ameriky. Koráb, na němž se plavil, ztroskotal se o malý, neobydlený ostrov a z plavců utopili se kromě rodny kazatelovy všichni. Kazatel shledal ostrov příjemný, zdravý, bohatý na všecko, tak že tam rád zůstal. Bouře zahnala na ostrov také malou truhličku, v níž mezi rozličným nářadím nalézal

se i Lutherův katechismus, jenž se mu stal drahocenným pokladem. I nezanedbával dětí svých z něho pilně učit, až zemřel. Není tomu dávno, co opět jistý polní kazatel z Hessenska vstoupil na ten ostrov s několika plavci, kteří tam vody měli nabrati. I podivil se nemálo, vida se pojednou v tichém, luzném údolí uprostřed malého, ale veselého národa, kterýž mluvil německy, a sice tak, že se mu pozdávalo, jakoby slyšel průpovědi z Lutherova katechismu. I byl zvědavější, a hle, shledal, že to pokolení mladé nejen jako Luther mluvilo, ale i věřilo. Katechismus byl ovšem za půldruhého století roztrhán, a nezachovaly se z něho než destičky. „V těchto destičkách,“ pravili, „stojí všecko, co víme.“

„Stálo, moji přátelé,“ pravil kazatel

„Stojí ještě, stojí ještě!“ odvětili lidé. „My sami sice neumíme čísti, aniž víme, co jest to čísti, ale naši otcové slýchávali své otce z nich čítati. A tito znali muže, který ty destičky řezal.“

Zevniterná pocta Boží.

Křesťan je povinen ctíti Boha nejen vniterně (duchem), ale i *zevniterně*, neboť jsa od Boha stvořen jak dle duše, tak i dle těla, má duchem i tělem Boha uctívati. Člověku je přirozeno, že co uvnitř cítí, to i zevně pronáší a projevuje. Zevniterná pocta Boží vniternou mocně budí, podporuje a oživuje, bližního vzdělává. Bůh sám ve Starém zákoně zevniternou poctu zevrubnými předpisy uspořádal, a Ježíš Kristus svým příkladem ji schválil. Církev katolická zevniternou poctu Boží nařizuje, aby věřící osvědčovali se údy jedné společnosti náboženské. Jako nejvyšší bytosti náleží Bohu nejvyšší pocta, leč nectí Boha nej-

více, kdo jemu vnější pocty odpírá. Přes to vše se namítá: *Bůh náš pocty nepotřebuje*.

Nectíme Boha, abychom prospěli jemu, nýbrž ctíme jej pro jeho nevystihlou velebnost a abychom prospěli sobě.

Bůh jest pouhý duch, a má býti ctěn pouze duchem.

Bůh má ovšem býti ctěn *hlavně* duchem, nikoli však pouze duchem.

Neděle.

Když anglický kancléř *Tomáš Morus* pro víru katolickou byl vězněn, každou neděli a svátek lepším šatem se přiodíval. Byv tázán, proč tak činí, an ho v žaláři nikdo nevidí, odpověděl: „Já jsem v neděli a ve svátek nebral nikdy lepší oděv, abych jím sobě nebo jiným lidem se zalíbil, ale činil jsem tak, abych Boha, jemuž tito dnové jsou zasvěceni, *uctil také zevniterně*.“

Veliký pátek.

„Kristus nám smrtí svou na kříži otevřel nebe, a proto den, kdy se tak stalo, jest nám dnem radosti a obecného veselí. Z té příčiny také o Veliký pátek zpíváme radostné písně, zvony nám hlaholí po celý den, a kde kdo zasedá doma k hostině. Není-li to nesmyslnost, že vy na Veliký pátek truchlíte a pláčete nad něčím, nad čím vlastně měli byste upřímně se veselit!“

Tak vykládal protestant ve smíšené osadě K svému sousedu katolíku, načež mu tento po krátkém přemýšlení odvětil:

„V pátek, kdy Spasitel náš trpěl největší muka na kříži, radovali se jeho nepřatelé, fariseové a zákonníci židovští, co zatím přátelé Kristovi —

apoštolové a učedníci — velice truchlili. My tedy držíme o Velký pátek s přáteli Ježíšovými; a s kým vy se radujete? Na to si odpovězte sám.“

Lid náš potřebuje chleba a ne svátků církevních.

Lid náš potřebuje chleba tělesného, a proto musí míti dni pracovní, potřebuje též chleba duševního, a proto musí míti dni sváteční. Má-li Bůh právo od lidu býti oslavován, musí lid míti potřebu jej oslavovati; a kdy má tak činiti, nemá-li svátků? Boháči, kteří nemusí jíti za chlebem, mohou Boha oslavovati každý den, ale lid, jenž musí po práci za výdělkem, nemá pak příležitosti k oslavě Boha, vezmeš-li mu svátky. Díš-li, že lid nepotřebuje svátků, pravíš vlastně, že lid nepotřebuje Boha. V den nedělní a sváteční stává se dělník vlastně člověkem; vezmeš-li mu svátky, sezuroví, stane se zvířetem. Neděle a svátky potřebuje tělo, aby si odpočinulo, oddechlo, nabralo nových sil, aby jednou důkladně smyla se špína s něho a tělo bylo přioděno čistým, slušným šatem.

Leč ještě větší zisk mívá *duše* z neděl a svátků. Duch odvrací se na chvíli od hroudy zemské, od stroje, od práce řemeslné či ruční a ve svatyni Páně povznáší se k nebeským výšinám, rozmlouvá s Bohem v modlitbě nebo písni nábožné, poslouchá slovo Boží na kázání, výklad i objasnění sv. víry na křesťanském cvičení, slyší spasitelné napomenutí: „Varuj se zlého a číň dobré, žij poctivě, krot' své náruživosti, vychovávej křesťansky dítky své, smiř se s Bohem i s lidmi, očisť srdce své upřímným pokáním, posilni se Tělem Páně a buď již jiným člověkem než dosud . . .“ O nedělích a svátcích navštěvují se přátelé a známí, postesknou si, druh druhu potěší, povzbudí . . .

„Myslíš to do opravdy, že náš lid o nedělích a svátcích skutečně tak si vede, jak zde vykládáš? To tě musím z bludu ihned vyvésti. Víš, co dělá o nedělích a svátcích náš lid, zejména lid dělnický? — O kostel ani nezavadí, ale sedí v hospodách a putykách, pije, hraje v karty, kuželky a tropí darebnosti; nezřídka utratí za neděli vše, co vydřel za týden.“

Na to odpovídám: „Ač na tom je něco pravdy, nemohu přece připustiti, že by se tak dalo všeobecně a všude. Neupřeš mi přece, že na venkově většina lidí jde do chrámu Páně ráno, mnozí i odpoledne, a dopřejí-li si pak sklenky piva nebo jiné slušné zábavy, nelze jim to vykládati ve zlé. Přemnozí však do hostince ani nevkročí, čtou doma nebo ve spolku, poučují se přednáškami, a tito všickni měli by potrestáni býti pro několik darebů — odstraněním svátků? — A proč vlastně neděle a svátky u nás patřičně se nesvěti? — Příčina toho vězí jinde; kdyby hostince, kavárny a nálevny byly v neděli a ve svátek zavřeny — alespoň v čas služeb Božích, kdyby v krámech se neprodávalo, výletní vlaky nejezdily, muziky celé odpoledne nevyhrávaly, vypadalo by to o dnech svátečních také u nás jinak než dosud.“

Modlitba.

Modlitba je zbytečná, neboť je-li Bůh vševedoucí, pak zná zajisté všechny naše potřeby.

Nemodlíme se, abychom oznamovali Bohu něco jemu neznámého, nýbrž abychom došli toho, co Bůh slíbil dáti těm, kdož budou ho za to prositi. Rodiče také dobře vědí, čeho dětem jejich třeba (pokrm, šat), a přece chtějí za to býti prošeni, dobře vědouce, že takto dítky k sobě úzeji

připoutají a mnohou nectnost v srdci jejich potlačí v zárodku.

Modlitba je zbytečná i z toho důvodu, že Bůh nemění, na čem od věčnosti byl se ustanovil.

Ovšem, že Bůh nemění, na čemž od věčnosti byl se ustanovil; leč on také od věčnosti předvídal, že budeme se modliti, jej prositi, a tudíž také od věčnosti ustanovil, že nám pro naši modlitbu vdělí ta a ta dobrodiní.

To máte o Bohu pradiwnou představu, myslíte-li, že on teprv vaším pláčem a neustálým žebroňním dá se obměkčiti!

Chce-li Bůh za něco prošen býti, příčinou toho jest láska. Bůh chce býti prošen proto, bychom jeho daru lépe si vážili, bychom měli stále na paměti svou na něm závislost a důvěru v něj častěji obnovovali.

Půst.

Proč v jistých dobách a dnech jsou zakázány pokrmy masité? —

Protože jsou to doby kající, sebezapírání, a jídla masitá zpravidla chuti lahodí, smyslnost tělesnou podporují a dráždí.

Kristus řekl: Ne co vchází do úst, poskvrňuje člověka, ale co z úst pochází, to poskvrňuje člověka Mat. 15, 11.

Ani církev sv. nemíní, že by maso samo o sobě, střídme byvši požito, poskvrňovalo, nýbrž učí, že člověka poskvrňuje hřích neposlušnosti.

Půst je škodlivý.

Opak toho dokazuje pevné zdraví a dlouhý věk sv. poustevníků a řeholníků v přísné řeholi žijících a jen zřídka kdy masa požívajících. Škodí-li půst, proč nařizuje lékař nemocnému, aby se postil,

neboli aby zachovával dietu? Více lidí zahubí dlouhé hostiny, než kruté války.

Co vchází do úst, neposkvřňuje člověka.

Za posledních let vlády Ludvíka XVI. dávana při dvoře francouzském v postní dni, kdy právě hony se konaly, na stůl nejen postní jídla, ale i masité pokrmy. Starý dvořenín jeden vytasil se s rozumem svým u věci té v smysl ten, že co do úst vchází, neposkvřňuje člověka, a že tudíž postů zachovávatí netřeba.

„Nikoliv, pane,“ vece na to král s důrazem, „masité pokrmy neposkvřňují člověka, aniž v sobě hříšny jsou, nýbrž vzpoura proti zákonité mocnosti a přestoupení jejího výslovného nařízení. Vůbec na to přijde, zdali Kristus církvi dal moc věřícím poroučeti, a jsme-li povinni poslouchati církve. Písmo sv. praví: „Kdo církve neuposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán!“ A toho se držím!“

Půst prodlužuje lidem věku.

Slovutný kardinál *Stanislav Hosius* po všecky dni života svého zachovával nařízené posty s největší svědomitostí. Stalo-li se, že mu lékaři a přátelé někdy domlouvali, aby masa požíval, neučinil po žádosti jejich, ale takto podle obyčeje svého jim odpovídal: „Já se postím, abych dlouho živ byl, neboť psáno jest: „Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl na zemi.“ Otec můj jest Bůh na nebi, matka má jest církev na zemi. On velí, abych se postil, ona přikazuje, kdy se mám postiti. Proto pevně doufám, že okusím ovoce poslušnosti své, že budu dlouhověký, jak Písmo sv. slibuje.“ A vskutku dosáhl vysokého věku.

Almužna.

Chudých jest příliš mnoho, každému dáti a pomoci nemohu, i kdybych chtěl.

Nikdo od tebe nežádá, abys dal almužnu každému. Ten dá tomu, jiný onomu, a ty uděluj alespoň některým podle své možnosti.

Mnozí žebráci nezasluhují naší útrpnosti, jelikož darovanou almužnu zpravidla promrhají.

Nerozumno bylo by věru, kdybys zrno obilní pokládal za ztracené, protože v zemi shnije. Rovněž tak jest pošetilé, domníváš-li se, že u Boha je ztracena almužna, již uděluješ nehodným. Výmluvou výše zmíněnou chtí mnozí zastříti svou lakotu nebo tvrdost srdce. Lépe jest dávat almužnu mnohým, kteří toho snad nezasluhují, než odbýti jediného, který skutečně jest nuzný a potřebný. Nedbejme toho, jestli chudý daru našeho dobře neužil, vždyť i my jsme často darů Božích nepoužili dobře, a Bůh nás proto přece neopustil a skýtá dále, čeho nám třeba.

Mám sám dosti dětí, o něž musím se starati. Jako uvěznění, mohouce se vykoupiti penězi, jednají pošetile, litují-li peněz, které dětem chtí zanechat, na výkup svůj: tak podobně vedou si i bohatí, zanechávají-li bohatství své raději dědicům, než aby almužnou se osvobozovali od hříchů svých.

Almužnou podporuje se lenost a lidská lehkomyslnost.

Lenost a lehkomyslnost podporovati ovšem nemáme, nicméně tomu, kdo následků viny své želí upřímně, neodpírej skutků milosrdenství. Kostel kráší oltář a člověka milosrdenství. Dávej, kde pomoc tvá léčí, a nedej se zavést řečí.

Proč vzýváme Svaté.

„Jsouli Svatí vševedoucí jako Bůh?“

„Nejsou.“

„Proč je tedy vzýváte za přímluvu, když o vašich prosbách *nemají žádné vědomosti?*“

„Svatí mohou o prosbách našich míti vědomost a to buď *bezprostřední*, jsouce osvécováni „světlem věčným“ (nadpřirozeným osvícením čili zvýšením sil duševních), nebo *prostředěnou* skrze anděly strážné, neb alespoň *všeobecnou*; vždyť žili také na zemi, byli podrobeni rozličným pokušením a strádali různými strážněmi; znají tudíž dobře naše potřeby.“

„*To by však Bůh jednal příliš po lidsku, kdyby teprve prosbami Svatých dával se pohnouti k udílení milosti lidem!*“

„Nikterak; Bůh právě tím dobro ivost svou jeví nejštědřeji, že nejen milosti své udílí lidem, ale že i tyto lidi činí nástroji k rozdávání svých milostí. Skrze rodiče dává nám život, skrze kněze je posvětitelům našich duší, skrze anděly je naším strážcem a skrze Svaté dárce rozličných dober.“

„*Tím však umenšujete Kristovy zásluhy!*“

„Nikoli, vždyť Svatí právě jen skrze zásluhy Kristovy mohou nám vyprošovati u Boha milosti.“

Církev katolická neučí, že Svaté pod ztrátou spásy své *vzývati musíme*, nýbrž že je *vzývati můžeme a máme*, ana přímluva jejich u Boha jest mocna a nám tudíž užitečna “

Žádati Svatých za přímluvu svědčí o malé důvěře v Boha.

Kdyby tomu bylo tak, nebyl by sv. Pavel poručil se do přímluvných modliteb věřícím, nebyl

by ani Bůh přikázal přátelům Jobovým: „Jděte ke služebníkům mému Jobovi on modlití se bude za vás.“ (Job, 42 8). Vyzývajíce Svaté, nikoli nedůvěru, nýbrž pokoru svou dáváme na jevo; jsouce si vědomi nehodnosti své, ostýcháme se přímo předstoupiti před trůn Boží, a proto ke Svatým se utíkáme, abychom jejich přímluvou došli potřebných milostí.

Vzývání Svatých jest na ujmu prostřednictví jediného prostředníka našeho u Boha, Pána Ježíše Krista.

Nikoli, neboť všeliká moc přímluvných modliteb, ať od lidí živoucích ať od nebešťanů byly proneseny, plyne výhradně ze zásluh Kristových. Vyzývajíce tedy Svaté, předpokládáme prostřednictví Kristovo a důvěrně spoléháme na Jeho zásluby.

Vyzývajíce Svaté na kolenou o pomoc, kladete je na roveň všemohoucímu Bohu a klaníte se jim jako Nejvyššímu

I prostý katolík dobře rozeznává slova: „Smiluj se nad námi“ od prosby: „Oroduj za nás.“ Vrháme-li se na kolena, Svaté vyzývajíce, projevujeme tím hlubokou úctu, leč neklaníme se jim.

Obrazy Svatých

V katolické osadě M na hranicích českomoravských zakoupil se před několika lety rolník K , vyznání evangelicko-reformovaného. Sotva že v obci trochu se ohřál a seznámil se sousedy, již začal vystrkovati růžky. Kdysi sedě v neděli odpoledne v místním hostinci „u zeleného stromu,“ prohlížel si obrazy Svatých na stěně visící, vrtěl chvíli nad nimi hlavou, usmál se potutelně do vousů a na konec zvolal: „Li-

dičky, vyznáte-li se pak také trochu v bibli?“ načez vytáhnuv ze šosatého kabátu tlustou knihu, otevřel ji a četl nahlas : „Já Hospodin, Bůh váš: neuděláte sobě modly a rytiny, ani nápisů vyzdvihnete, aniž znamenaneho kamene postavíte v zemi vaší . . .“ Tak čtu slovně v III. knize Mojžíšově, v kapitole 26., verši 1. I ptám se vás, jakým právem ozdobujete příbytky své obrazy Svatých?“ — Když vše mlčí a nikdo neumí rolníku K odpovědět, povstane pod nálevnou v koutě sedící cizinec a dí: „Pánové, jezdím a chodím jako cestující agent světem již mnoho let, Čechy i Moravu znám kříž na kříž; na svých cestách přišel jsem i do dědin, kde žijí téměř sami evangelíci, a tam spatřil jsem nejednou soukromé příbytky i místnost hostinskou ozdobenou obrazy Luthera, Zwingliho, Kalvina a jiných tak zvaných světců evangelických. Je-li to dovoleno evangelíkům, proč zehráte, pane, pro tutéž věc na katolíky? — A pak, prosím, půjčte mi na okamžik tu bibli; studoval jsem za mládí a nemýlím-li se, ten citát biblický nedočeti jste, pane, až do konce.“ A když jeden ze sousedů ochotně podal cizinci bibli, zvolal tento: „Ovšem, ovšem . . . nemýlil jsem se, vždyť zde stojí doslovně: Neuděláte sobě modly a rytiny . . ., abyste jim *se klaněli*. A církev katolická neučila nikdy, že by obrazům měla se prokazovati božská čest!“

* * *

Svatý opat nikomedský *Štěpán* mladší odpověděl r. 768 císaři Konstantinu Kopronymovi, jenž byl obrazů protivníkem, na jeho výčitku, že ten, kdo v uctivosti má obrazy, ctí dřevo a kámen, takto: „Ctíme Ježíše Krista v jeho obrazech a nikdo z nás není tak zpozdilý, aby kámen,

dřevo, stříbro a zlato ctil a vzýval. Pohled na viditelné obrazy pozdvihuje mysl k neviditelným předmětům naší lásky a úcty; ale vy, obrazotupičové, tupíte Ježíše a panenskou jeho matku, šlapající obrazy jejich nohama a házejíce je do ohně.“

„Blbý člověče,“ odpověděl císař, „zdali my Ježíše Krista šlapeme nohama, kdykoli obrazy nohama šlapeme?“

V tom hodil sv. opat na zem peníz, na němž byl obraz i nápis císařův a jal se po něm šlapati. Vidouce to služebníci císařovi, vrhli se naň, viníce ho z urážky velebnosti císařské.

„Ó, slepci,“ zvolal opat, „vy trestáte toho, jenž zlehčuje obraz krále pozemského . . . a ten, jenž zlehčuje obraz krále nebeského, neměl by hoden býti trestu?“

A přes to vše musil sv. opat za slova svá zemřítí smrtí násilnou.

* * *

„Co je vám platen kříž, paní? Krista máme v srdci nositi, a ne v ruce!“ pravil hrabě ze Salisbury hrdinské královně škotské, *Marii Stuartce*, když s křížem v ruce vstupovala na lešení, kde na rozkaz ukrutné Alžběty měla jí býti sřata hlava.

„Netoliko v srdci,“ odpověděla vznešená Stuartovna, „ale také v rukou a před očima celého světa má býti kříž, Vykupitele mého znak a vítězství víry mé.“

V pravdě pohledem na kříž sílila a došla útěchy i posily mysli, načež hrdinsky podstoupila smrt nespravedlivou.

* * *

Když jistý bludař chtěl skládati veřejné vyznání víry, tázal se ho sv. Vincenc Paulanský,

je-li upřímná vůle jeho, vrátiti se zpět do lůna církve katolické.

Bludař odpověděl, že trvá na svém úmyslu, ale že má ještě některé pochybnosti, které mu právě připadly na mysl.

„Nemohu věřiti,“ pravil, „že by v této kamenné soše Panny Marie vězela nějaká vyšší moc!“

Sv. Vincenc místo odpovědi tázal se dítěte, jež stálo na blízku: „Co učí církev katolická o obrazech Svatých?“

Po té dítě odpovídajíc, vykládalo prostými slovy učení Církve, že obrazy Svatých ctíme, protože něco ctihodného představují, ku př. některou božskou osobu, Rodičku Boží, anděla nebo některého svatého. Tato pocta nevztahuje se však na obraz (na zlato, stříbro, kámen, dřevo (sochy), plátno, malbu), nýbrž *na toho, kdo obrazem se představuje*. Kdo obraz v úctě má, neklaní se jemu — jedině Bohu budeš se klaněti, dí Písmo sv. — nevzdává poctu viditelným znakům, ale osobě, jež vyobrazena.

A prostičký výklad ten pohnul mužem dosud kolísajícím, že radostně složil vyznání víry.

* * *

Ale to časté líbání obrazu nelíbí se mi pranic.

Kdo líbá obraz, projevuje tím svou něžnou lásku, kterou srdce jeho plápolá k tomu svatému, jež obraz představuje.

* * *

Však viděl jsem vás, sousedko, nejednou klečeti v lese u kapličky sv. Anny; a klečeti máme pouze před Pánem Bohem!

Klekáme-li před obrazem, skláníme koleno vlastně před Bohem, jehož milostí stal se světec

či světice tím, čím jsou. A prosíme-li je o přímluvu, především a hlavně k Bohu mysl svou obracíme, když se modlíme.

Pouti.

Jako Kristus, dokud prodléval na světě, často putoval do Jerusalema, tak i křesťané již v dobách nejstarších navštěvovali místa, jež Spasitel posvětil svou přítomností, nebo na nichž božské Dobrotivosti se zlíbilo prokazovati lidem zvláštní milosti.

1. Bůh jest všudy přítomen, pryč tudíž s poutěmi! —

Bůh jest ovšem přítomen všudy, ale člověk necítí se všude Bohu stejně blízkým. Která místa vnější úpravou nebo drahou vzpomínkou osvěžují nábožné city, tam křesťan snáze vzlétá k nebi a k Bohu se více vroucněji.

2. Na poutích páše se mnoho nepřístojností a zlořádů.

Zpravidla toužívá do zlořádů, kdo na pouti nikdy ani nebyl, nebo sám k zlořádům oněm přispěl. A kdyby skutečně nějaký nešvar byl spáchán na pouti od jednotlivců, co z toho plyne? Povinnost potlačití nešvar, zlořád, a zachovati pouť. Kdyby vše mělo se odstraniti, čeho od nesvědomitých lidí bylo zneužito, neměli bychom ohně, vody, nožů atd.

3. Na poutích utratí se mnoho peněz a promaří drahně času.

Jenom čirá nevěra mohla by litovati nepatrné oběti času a peněz, za kterou lze získati poklady věčné. Proč nesoudíš tak přísně o výletech a zábavních cestách boháčů? —

* * *

Za letního odpoledne kráčela stařenka *Jelínková* z pohorského městečka Úpice za processím cizích poutníků z kraje, jemuž nemohla stačiti, do vrchu po cestě srázné a kamenité; pachtila se za ostatními vzhůru k známému poutnickému chrámu v Malých Svatoňovicích hledat útěchy u zázračného obrazu Boží Rodičky.

„Kam pak, babičko, kam?“ oslovil ji na potkanou lesní *Lánský*, ubíraje se s vrchu do městečka v údolí, kamž několikrát za týden přicházel do hostince, aby ve společnosti přátelské při sklenici vína se povyrazil. Musíme doložiti, že tento pán čítal sebe mezi veliké duchy, kteří svou osvícenost dokazovati chtějí tupením všeho, co se týče Boha a sv. náboženství. Ne jednou, ale častokráte vynadal již poutníkům hlupáků, že se jim chce pro nic za nic (jak on myslel) vystupovati na vysoký vrch cestou, kteráž vedla vedle myslivny. „Kam pak, kam, babičko?“ otázal se nábožné stařenky.

„Inu, toť víte, jdu nahoru k Panence Marii trochu se potěšit,“ odvětila tázaná.

„Tak?“ divil se myslivec, „což nemáte v Úpici chrámu, kde byste Pannu Marii rovněž mohla uctívati jako tadynahoře? Nač až sem se pachtíte?“

Prostičká žena změřila mudrlanta od hlavy až k patě, a vědouc dobře, že pan lesní má svůj sklep a v něm hojnost vína, dí k němu: „Aj, pane lesní, což pak vy nemáte dosti vína ve vlastním sklepě, kterého se můžete doma nahoře tak dobře napítí jako u nás dole v hospodě; proč tedy chodíte tak často k nám na víno?“

Na tuto prostinkou, ale trefnou otázku zůstal myslivec odpověď dlužen. Ve společnosti přátelské chutnalo mu víno lépe, nežli doma; podobně modlitba ve společnosti nábožných duší a na místě

zázraky proslaveném chutnává a prospívá lépe, než doma.

Zázraky.

Zázrakem rušil by se věčný zákon (řád) přírody, z čehož by nutně povstal nepořádek, člověku velmi nebezpečný.

Promění-li se voda svým časem ve šťávu vinnou, děje se to řádem přirozeným; promění-li se však voda ve štoudvích ve víno okamžikem, jak stalo se v Káni Galilejské, říkáme tomu *zázrak*. Vstane-li někdo po občerstvujícím nočním spánku a jde zdrav po své práci, děje se to během přirozeným; obživne-li, kdo 4 dny odpočíval ve hrobě a silně již zapáchal, na pouhé zvolání: „Lazare, pojd' ven!“, jest to zázrak. Leč jaký medle nastal nepořádek, když byl Kristus proměnil vodu ve víno? Přestala snad voda býti vodou? — Netřeba již pěstovati révu? — Porušil-li se zákon přírody, když Kristus vzkřísil Lazara? — Přestali snad od té chvíle lidé umírat? Jaké nebezpečí hrozilo z toho Lazarovi nebo jeho sestrám? Uzdravil-li Pán Ježíš těžce nemocného pouhým slovem, stala se tím věda lékařská zbytečnou? —

Proč nedějí se nyní zázraky?

„Zázraky jsou mimořádné skutky Boží všemohoucnosti. Kdyby zázraky dály se denně, kdyby byly příliš častý, sevšedněly by a přestaly by býti nadobyčejnými divy. Kdyby Bůh dával se lidem poznávati stále, nebyla by víra zásluhou; kdyby nikdy se nedal poznati, nebyla by víra možná.“ (Paskál.). Že i za dnů našich dějí se zázraky, známo s dostatek.

Jistě by dnes uvěřili mnozí, kdyby viděli zázraky, na něž patřili vrstevníci Kristovi!

Uvěřili skutečně všickni ti, kdož viděli zázraky Páně? — Nikoli. — A dnes? — Francouz Rousseau (čti Rusó) tvrdil o sobě, že kdyby byl svědkem vzkříšení mrtvého, spíše by se zbláznil, nežli by uvěřil.

Jsem dobrý katolík, leč v jiné zázraky, než které se uvádějí v Písmě svatém, nevěřím.

V zázraky Kristovy a sv. apoštolů tedy věříš. Věříš tedy v božství Kristovo i jeho slovu. A Kristus pravil: „Znamení pak ty, kteříž uvěří, tato následovati budou: Ve jménu mém budou ďábly vymítati, novými jazyky mluvit, hady bráti, a jestliže by co jedovatého pili, neuškodí jim; na nemocné budou ruce vzkládati a dobře se míti budou (lépe jim bude, uzdraví se)“. Marek 16, 17—18. A dle sv. Matouše (17, 19) mluvil Pán o víře, která hory přenáší: „Budete-li míti víru jako zrno hořčičné, řeknete této hoře: Jdi odsud tam!“ a půjde, a nebude vám nic nemožného“ t. j. sebe menší, ale vroucí víru vaši ve mne odměním darem divů činění. Tím dozráváš možnost zázraku v církvi Kristově. Tolik zatím dostačí.

Četl-li jsi o některém světcí, že vykonal ty a ty zázraky, nebo slyšel-li jsi o zázracích v Lúrdch či jinde, věz, že není věcí tvou, abys posoudil a rozhodl, byly-li to zázraky skutečné čili nic. To ponech k rozsouzení církvi. A dosud církev naše nenutila a nenutí nikoho, ani tebe, abys přijal za článek víry vše to, co kdy stalo se zázračného v Lúrdch nebo jinde.

Bratrstva.

Sv. Alfons z Liguori napsal: „Někteří tupí a haní bratrstva, řkouce, že bývají příčinou růz-

ných svárů a že v nich jsou muozí pouze z ohledů lidských. Než jako nemůžeme haněti chrámy a svátosti proto, že jich někteří zneužívají, rovněž tak by neměla ani bratrstva tupena býti. Místo hany schválili je a potvrdili mnozí zbožní papežové a obdařili je četnými odpustky.“

Kláštery.

Kláštery se hodily snad do temného středověku, leč dnes jsou již pouhou zříceninou toho, čím bývaly. Naše doba vyžaduje práce, sociální práce, než o té dnešní kláštery nemají ani poněti.

Jenom zvolna s tou flintou; což neposílají podnes naše kláštery řeholníků do Austrálie, Afriky, Ameriky, aby tam zaváděli nebo šířili křesťanskou vzdělanost? — Což nevydržují dnes kláštery četných škol, nemocnic, sirotčinců a jiných ústavů blahodárných? — Což nechodí i u nás missionáři (kněží klášterní) z kraje do kraje, aby poučovali lid? — Což nesdružují katolické dělnictvo pod jeden prapor a nepíší pro lid knihy, nevydávají noviny? —

Kláštery se přežily.

Pokud se nepřežily lidské povahy, nepřežily se ani kláštery. Jestli kdy jich bylo třeba, pak jistě doba naše potřebuje jich jako soli, zejména v krajích průmyslových pociťuje se nedostatek klášterů velice.

Kláštery jsou hrobem svobody.

Jde o to, co kdo rozumí svobodou; má-li na mysli nevázanost, hovění tělesným choutkám, tedy rozmařilý život s bezuzdností, tomu ovšem kláštery nemohou býti po chuti. Bez poslušnosti není ani v malé rodině pořádku, a pravá svoboda nezáležela jistě nikdy v nekázní a anarchii.

Alc řeholníky víže slepá poslušnost, což je temnou skvrnou naší doby osvícené.

Je pravda, že řeholník skládá slib dokonalé poslušnosti, leč poslušnost ta není slepá, nýbrž rozumná, dobře odůvodněná, neboť vrchní představený kláštera veda a řídě celek, ví nejlépe, kde a kdy čeho třeba. Spíše náš voják musí daných rozkazů poslouchati slepě . . . a kdo vysmívá se proto vojínům? —

Kláštery jsou drahé. Společný život v klášteřích je poměrně nejlevnější, a tudíž mohou kláštery, jež mají pozemské statky, podporovati chudinu, vědy i umění, jak zpravidla všude se děje. Jdi za poledne k vratům paláce a k vratům kláštera, i uvidíš, co činí pro chudinu klášter a co palác boháčův! --

Nač to stále modlení v klášteřích?

V klášteřích nemodlívali se stále, nýbrž často; nač? — Modlí se za tebe, který snad po celý rok ani jednou se nepomodlíš. A tak jsou kláštery bromosvody, jež odvádějí zbožnými modlitbami a dobrovolnými skutky kajícínosti tresty Boží od lidského pokolení.

Náš slavný dějepisec Fr. Palacký, ač evangelík, napsal o klášteřích: „Ústavové tyto (kláštery) sloužily středověkosti za semenišť netoliko náboženství, ale i *nauky a umění, osvěty a průmyslu*; ba i *hospodářství* samo i *rozličná řemesla* jimi víc a více se vzdělávaly. Tatáž ušlechtilá snaha lidská, která za našeho věku libuje sobě v zakládání a podporování spolkův i akademií učených, uměleckých atd., uvedla také v život středověké kláštery, jen že *účely* těchto bývaly ještě *vyšší a rozsáhlejší*, prostředky ještě účinnější, a tudíž veškeré postavení a působení jejich ještě *blahodárnější*.“

Nevěřím, že nynější váš papež je řádný nástupce apoštola sv. Petra.

V Křechoři u Kolína, osadě nábožensky smíšené, seděla na lavičce před stavením katolička L s evangeličkou P Obě sousedky pletly punčochy a hovořily o tom a onom. Jak již u žen jinověrců bývá, že následující svých mužů se zvláštní zálibou mluvívají o věcech, jimž nerozumějí, tak i sousedka-evangelička. Z čista jasna přetrhla přátelský rozhovor, řkouc: „Nevěřím, že nynější váš papež je řádný nástupce apoštola Petra.“

Na to odvětila jí po chvíli sousedka-katolička: „A já zase nevěřím, že poslední nit v klubku tvém jedna a tatáž jest s tou nití, již jsi právě ovinula na drát.“

Evangelická, nechápajíc ihned, kam vlastně míří sousedka-katolička, dala se jí hlasitě do smíchu.

„Jak mě tedy přesvědčíš o opaku?“ tázala se jí katolička.

„Nic snadnějšího, nežli to,“ odpověděla tázaná a doložila: „Rozmotej celé klubko a shledáš, že nit od začátku až do konce jedna a tatáž jest.“

„Dobře,“ dí na to katolička, „rozmotej, stopuj i ty podobně dlouhou řadu papežů a shledáš, že řada papežů v nepřetržité posloupnosti od Pia X. sahá až na počátek k sv. Petru. Muž koupil nedávno knihu, kterou ti ráda zapůjčím, v níž celou posloupnost papežů od století k století najdeš jasně vyznačenou“

Papežská neomylnost.

„Papež je neomylný“ neznamená, že papež *nemůže hřešiti*, tím se nepraví, že nemůže se *mý-*

liti ve vědách světských; papež je neomylný, to neznačí, že nemůže pochybiti v řízení církve, tím se nemíní, že nemůže blouditi jako bohoslovec ve svých názorech a výrocích soukromých.

„Papež jest neomylný“ značí, že zvláštním přispěním milosti Boží je chráněn od bludu, kdykoli úředně jako nejvyšší učitel a rozhodčí soudce ve věcech víry a mravů dává závazná rozhodnutí pro celou církev. Proč? —

Protože, kdyby papež v takových rozhodnutích mohl se mýlit, přestal by býti skálou církve („Ty jsi Petr, t. j. skála, a na té skále vzdělám církev svou.“ Mat. 16, 18), jakou ho ustanovil Kristus Pán.

Byť někteří papežové byli v něčem pochybili (Liberius, Vigilius, Honorius I., Jan XXII.), nebylo přece nikdy a nikým prokázáno, že pobloudili ve svých úředních, celou církev zavazujících rozhodnutích věro- a mravoučných.

Neomylností přisuzuje se papeži vlastnost Boží.

Nikoli; jako kněz nepřestává býti člověkem, ač ve zpovědnici hříchy odpouští a při mši svaté chléb v Tělo Páně proměňuje, podobně i papež ostává pouhým člověkem, byť i s pomocí Boží bludu chráněn byl, kdykoli se stolce sv. Petra pronáší jako nejvyšší pastýř a učitel všech věřících důležité rozhodnutí o věcech víry a mravů slovy jasnými, určitými, jež vylučují všelikou nejistotu a pochybnost.

Neomylnost papežova činí zbytečným, svolávatí všeobecné sněmy církevní.

Všeobecný sněm církevní nemůže věru každou chvíli býti svolán; dějiny učí, že často uplynulo mnoho věků, než bylo možno slaviti sněm církevní. Neomylností papežovou nezaniknou však

sněmy církevní. Příklad sv. apoštolů, kteří asi r. 50 po Kr. sešli se do Jerusalema na sněm, ač jedenkaždý apoštol měl dar neomylnosti, zůstane navždy pravidlem v církvi Páně.

Dědictví sv. Petra neboli světské panství papežovo.

„Císař Konstantin Veliký prohlásil víru křesťanskou ve své říši za náboženství státní a svolil zároveň r. 321, že odúmrti mohou býti odkazována církvi. Dvěma těmito skutky položen byl základ k nabývání pozemkův a soustředění moci světské v ruku papežových. Od té doby děla se totiž častá odkazování církvi věcí rozličných, zejména pozemků, a to nejen v Itálii, nýbrž i v Galii a jinde, kde se ujímalo křesťanství. A země papežské, nabyté darováním ať od knížat, ať od králů i císařů nebo pánů, sluly *dědictvím sv. Petra*. Dědictví to, jsouc rozmnožováno i vhodnými koupěmi a směny, vzrůstalo od století k století za papežů: Hadriana I., Mikuláše I., Řehoře VII., Innocence IV., Eugena IV., Benedikta XIV. Od reformace světská moc papežská počala klesati, za Napoleona I. drobil se již stát papežský, država za državou odpadávala, až konečně sardinský král Viktor Emanuel r. 1870 dobyv Říma, prohlásil se králem sjednocené Italie, kterou jeho věrný pomocník Garibaldi chtěl ovšem míti republikou. Papeži ponechán z bývalého státu pouze palác Vatikán, pročez nazývá sebe nyní sv. Otec zajatcem vatikánským. Na dědictví sv. Petra spáchána jest drzá loupež, barbarství.“

Tak četl v neděli odpoledne hospodář Vaněk sousedům, kteří se u něho sešli na besedu, z tlusté nějaké knihy.

Když odstavec ten byl přečetl, a že mu dýmka zatím uhasla, znovu si ji zapaloval, prohodil soused Staněk: „Ale prosím vás, sousedé, *nač vlastně potřebuje papež panství světského? Myslím, že ho nemá nutně zapotřebí. Také není článkem víry, aby papež měl světské panství.*“

Když na tu námitku nedovedl nikdo odpověditi, prohodil konečně po chvíli baráčník Daněk: „Víte, hoši, že jsem bojoval pod Radeckým a později dal se naverbovat k vojsku papežskému. Znáám Itálii, Řím, a povím hned otevřeně, co mám na srdci. Také víte, že jsem starý „písmák“, jenž, když věc uvážil, dovede i na hranatou otázku dáti kulatou odpověď. Dejme tomu, ač není s pravdou, že papež nepotřebuje světského panství; ale bylo to po právu a dobře, když se mu vzalo? Ty máš, Staňku, rovněž lecos, čeho nutně nepotřebuješ, leč divně pohlížel bys na toho, kdo by ti to chtěl vzíti. Také není článkem víry, abys měl dvojí nebo trojí oblek, a přece jej máš, ač měl bys snad dosti na jednom. Či souhlasíš, aby ten ostatní šat tvůj, jehož nenosíš právě na těle, vzal si kdokoli?“

„To je zcela něco jiného,“ bránil se Staněk, známý v obci rýpal, který zpravidla šťoural do všeho, ať tomu rozuměl čili nic, „ale poslyš, Daňku, co mi právě připadlo na mysl. Soudím však, že můžeme o věci té pohovořiti si docela klidně a bez urážky, po přátelsku. Poslyš tedy, sousede, můj rozum: *„Papež je nejvyšší hlava duchovní, a s touto vysokou hodností, myslím, že se nesrovnává panství světské.“*

Soused Daněk pousmál se a odvětil po chvíli: „Podivno, že u jiných hodnost duchovní s panstvím světským se srovnává. Ruský car je nejvyšší duchovní hlavou církve ruské, král anglický je pa-

pežem církve anglikánské, král bavorský je nejvyšší biskup v Bavorsku žijících protestantů. Když u těchto duchovní hodnost s panstvím světským se srovnává, proč ne zrovna u římského papeže?“

Staněk, pozoruje, jak ostatní besedníci Daňkovi přisvědčují, mrzel se v duchu, že se mu ne-dař, proto obrátil kartu a zalichotil baráčníkovi: „Ty's ovšem, sousede, člověk světem protřelý a zmoudřelý, že často mluvíš jako kniha, ale přes to vše nepoddám se ti tak lehko. Znáš mne také, že když mluvím, nevydám se hned ze všeho, a proto uvaž ještě tuto věc: *Papež je viditelný náměstek Kristův na světě; ale Kristus nebyl panovníkem světským a proto nemá jím býti ani náměstek jeho na zemi.*“

„I z toho bludu dovedu tě, Staňku, vyvésti,“ odvětil klidně Daňek: „Ač žil Kristus na zemi jako chudý poddaný, přece z toho nenásleduje, že by byl neměl práva vystoupiti jako světské kníže. A jednou přece dal se jako král uvésti od lidu do Jerusalema a pak šel chrám Boží vyčistit a úřad svůj učitelský bez překážky dokonat. Za tím účelem propůjčil i svému náměstku na zemi panství světské, aby hanobitele chrámu vyhnati a svobodně i bez překážky mohl učit. Papež neobdržel světského panství pro sebe, nýbrž ke správě a řízení církve.“

„Jak nám tedy vyložíš slova Kristova: *„Království mé není z tohoto světa,*“ jež Kristus pravil před Pilátem.“

„Tento výrok Spasitelův má docela jiný smysl, než ty mu podkládáš. Kristus mluví o svém království duchovním, o církvi své, že totiž toto království duchovní nevzalo původ svůj ze světa, nebylo způsobeno světskou mocí a silou. Pokud se pamatuji na slova Kristova před Pilátem, jak zpí-

vají se o pašijích na Veliký Pátek, řekl také Kristus: „Kdyby království mé bylo z tohoto světa, služebníci moji zajisté bránili by, abych nebyl vydán židům; ale království mé není odtud, totiž ze světa.“ Nepraví Pán: Království mé není tuto t. j. na zemi, nýbrž dí: Není odtud, jelikož mluvím o svém království duchovním, o církvi. Když pak Pilát otázel se Krista: „Tedy král jsi ty?“ odpověděl Ježíš: „Ty pravíš, já jsem král.“ —

Kdo viděl Řím a ty věkovité a nádherné stavby, zbudované za světského panství papežů, kdo prohlédl si jako já, byť jen zběžně, ty vzácné sbírky umělecké, pořízené od papežů, ty chrámy věd a uměn, vyznati musí veřejně, že světské panství papežů učinilo vlastně z Říma — Řím, jehož obyvatelstvo za všechno to tak nepěkně se odvděčilo stolicí apoštolské.

„Ale pokud vím z novin, lid římský vyslovil se zcela určitě, že vlády papežské nepřeje si nad sebou. Hlasovalo se a ukázalo, že ho již omrzelo světské panství papežovo.“

Na to Staňkovi odpovídá Daněk: „Dejme tomu, že to hlasování bylo opravdovým výrazem vůle lidu; jest tím již oloupení sv. Otce ospravedlněno? — Rozeštvaný lid židovský žádal rovněž za propuštění vraha Barabáše na svobodu a za ukřižování Pána Ježíše. Že lid volal: „Ukřižuj! Ukřižuj ho!“, byl snad proto Kristus horší lotra Barabáše?“

„Ale teď již, sousedé, myslím, že bude lépe, načneme-li z jiného soudku,“ zvolal Vaněk, „a proto, libo-li, budu čísti z knihy dále.“

* * *

„Panství církve katolické nade světem dnes již přestalo.“

Bohu budiž žalováno, že pohříchu tak se stalo. a to k nedozírné škodě lidstva.

K jaké pak škodě? Vždyť naše doba je dobou osvícení, osvěty, vzdělanosti a náboženské snášlivosti.

Jenom že dnešnímu osvícení přednášel satan svou pochodeň. Osvěta a vzdělanost jsou jen lichým pozlátkem, a snášlivost náboženská jeví se v důsledném potlačování církve katolické. Málo kdo dbá přikázání Božích i církevních, za to však otevírají všude dvěře dokořán učením bludným a proticírkevním. A víte-li, jaké toho budou následky? — Náboženská i politická anarchie. — Kdo opustil cestu pravdy, kráčí po stezkách bludných, jež vedou k časnému i věčnému zahynutí!

Jediné, co může zachrániti lidstvo přítomné i budoucí, je *návrat ke Kristu*. Nikoli „Pryč od Říma!“, ale „K Římu, k pravé církvi zpět!“, musí býti jeho heslem.

Církev katolická dělá prý čas od času nové články víry.

Církev katolická přijala od sv. apoštolů a zachovává pod ochranou Ducha svatého všecko učení Kristovo neporušené, a tudíž nemůže a nesmí ani jediného nového článku víry přidělati.

Ale hned v prvních dobách křesťanských povstávali lidé, kteří to neb ono učení církve po své chuti měnili či popírali. Proti tomu vystupovali biskupové a za předsednictví římského papeže nebo jeho zástupců (legatů) vyřkli pod ochranou Ducha svatého, co v tom ohledu je pravdou, jak nutno *správně* věřiti. A této tak prohlášené pravdě říká se pak *článek víry* neboli dogma prohlášené.

A jako na počátku naší církve, tak téměř

v každém století vystupovali a vystupují lidé, kteří mění a popírají některé učení církve svaté; a tu nejvyšší viditelná hlava církve - sám papež — nebo sjednocení s ním biskupové prohlašují veřejně, co je původním a pravým, v církvi vždy chovaným učním Kristovým. To však není *nic nového*, nýbrž jen to, co církev od sv. apoštolů přijala a drží, jest to pouze jasnější vysvětlení a odůvodnění učení prvotné církve Páně.

Sebevražda.

Jsem svým pánem a mohu dělati, co chci, tudíž si i život vzíti.

Kdo jest původcem tvého života? Ty sám či Bůh? — Bůh dal ti život, jako ti dal ženu a děti. Smíš-li zabít sebe, mohl bys tímž právem zabít ženu i děti.

Jako obyvatel, jenž si pronajal dům, nemá práva dům ten poškoditi nebo dokonce zbořiti, zničiti, poněvadž není jeho pánem, tak ani člověku není dovoleno, aby ničil tělo, jehož pánem je Bůh.

Nežádal jsem nikoho za život, jak mohu tedy býti nucen, abych po léta vlekl se bídě světem, žijí v samých strastech a souženích?

Zřídka kdo dává se k vojsku dobrovolně; většina schopných mladíků bývá odvedena a nucena sloužiti. Než i kdo dal se k vojsku dobrovolně, nesmí, kdy by chtěl, odejíti, nýbrž musí určitou dobu u vojska setrvati a své povinnosti věrně konati.

A jako voják nesmí po libosti své od vojska se vzdáliti, ani opustiti vykázané stanoviště (stráž, práci nějakou) bez svolení velitelova, tak ani křesťan nemá se vzdáliti ze svého stanoviště na světě, dokud Původcem života nebyl odvolán.

Sebevrah osvědčuje se pravým hrdinou, jenž rázem učiní všemu konec.

Nikoli hrdinou, ale bázlivcem, pravou babou je ten, kdo klesaje pod tíží břemene a chtě uniknouti rozličným trampotám, běře si život násilně.

Je-li sebevražda hrdinstvím, proč sebevrazi uchylují se zpravidla na místa odlehlá, skrytá, do lesů a houštin? Proč čekají, až zločin jejich překryje černá noc? —

Kdo se vraždí z bázně před hanbou světskou, podobá se člověku, jenž boje se, aby nepadl do louže, skočí do propasti, tedy aby se nezamazal, raději srazí vaz.

* * *

Kněz de *Prefontaine* ve Versaillesu u Paříže potkal kdysi, jda procházkou, muže, který, drže v ruce bambitku, chtěl se zastřeliti, leč nemoha se k tomu odhodlati, pobíhal s místa na místo. Duchovní těše nešťastníka, upozornil ho, že sebevražda je těžkým hříchem a zbabělostí, a byť nás stihlo neštěstí sebe větší, že máme je nésti trpělivě. Zoufalec uznav hanebnost svého počínání a lituje svého přenáhlení, vstoupil na radu kněze do přísného řádu Trappistů, kde po letech kajicně zesnul v Pánu.

* * *

Napoleon I., který vodil vojska do bitev jako na jatky, prohlašoval vojáky-sebevrahy za bezectné sběhy, kteří zbavujíce se násilně života, opouštějí své stanovisko na stráži. Spolu nařídil, aby těla sebevrahů byla zašita do pytle a bez všeliké pocty vojenské zahrabána do země.

* * *

Sám *Rousseau* (čti Rusó), známý francouzský nevěrec, pokládá sebevraždu za hroznou nepravost.

„Chceš přestat žít?“ — tak píše, — „ale rád bych věděl, proč jsi žítí započal? — Jsi-li na světě proto, abys jen lelkoval a lenošil? Nemáš-li svého povolání? Když jsi úkol svůj na světě vykonal, pak můžeš si již klidně oddechnouti a od práce odpočinouti. Co odpovíš jednou věčnému Soudci, až bude na tobě žádati počet? Ty pravíš: Život je zlo na zemi! Ano, zlo je pro hříšníka, leč dobro pro člověka ctnostného. Jen naprav své žádosti, kroť své náruživosti! — Nemluv: Na mně záleží, chci-li žítí nebo umřítí! Spíše musil bys říci, že smíš také *nebýti* člověkem, že smíš se protiviti svému Původci. — Sebevražda je krádež, která se páše na člověčenstvu!“

Proto vším právem odepírá církev katolická *příčetným* sebevrahům křesťanského pohřbu. I u pohaných Řeků a Římanů mrtvolý sebevrahů bývaly veřejně pohaněny, znamením potupy na čele poznamenány a slušného pohřbu zbaveny.

Život za hrobem.

Známý ruský spisovatel hrabě *Tolstoj* odpověděl na dotaz, *věří-li v život posmrtný*: „Věřím v život za hrobem. Věřím, že život náš nekončí smrtí. Leč jakého druhu to život jest, my nevíme, a suad proto nevíme, že není třeba, abychom to věděli.“

Jak je to na věčnosti?

V klášteře sekavském přilnuli dva řeholníci k sobě zvláštním přátelstvím; milovali se jako rodní bratři a kdykoli dleli pospolu samotní, nej-

raději o těch věcech rozmlouvali, jež, za hrob sahající, rouškou tajemství jsou zastřeny. I dali si jednou slovo, že kdo z nich dříve zemře, druhému se zjeví a poví, jak je to na věčnosti.

Po několika letech jeden z nich zemřel.

Na živu pozůstalý často na nebožáka myslé, neustal modlití se zaň a té chvíle dočkatí se nemohl, zdali se mu skutečně zjeví čili nic.

Jednoho dne, když v podobných myšlenkách jsa pohřížen, samotén seděl ve své světnice, zjeví se mu náhle zesnulý přítel a na otázku: „Nuže, kterak je to na věčnosti?“ odpovídá: „Ani, jak ty myslíš, ani, jak jsem já myslel, ale zcela jinak!“

Očistec.

Dokud jsem působil v duchovní správě, jda procházkou, dával jsem se rád v rozhovor s lidmi, ať domácími, ať přespelnými, abych seznal povahu prostého lidu, jeho tužby a přání, slasti a strasti. A venkovan rozhovoří se velmi rád, zejména nemá-li na spěch.

Na své dosti rozsáhlé osadě měl jsem několik židů a jednu rodinu helvetskou; kam muž chodil do kostela, nevím, ale ženu jeho vídal jsem často na svém kázání. Jelikož měli děti již škole odrostlé, nepřišel jsem s nimi dlouho ve styk, až jsme konečně setkali se na cestě. Muž nevedl nikdy dlouhých řečí, žena jeho však byla dosti hovorná. Mluvivali jsme o tom a onom, jak už tak bývá, a jednou ptal jsem se jí za řeči, jak tomu již dávno, co jí zemřel otec. Odvětila mi: „Pán Bůh mu dej radost věčnou, jest již 10 let v zemi!“

„Matko, věříte v očistec?“

„Nevěřím.“

„Co tedy věříte, že se s duší lidskou stává, když se byla odloučila od těla?“

„Že ji Hospodin přijímá buď do nebe, nebo že ji odsuzuje do pekel.“

„Modlíte se za mrtvé?“

„Nemodlíme.“

„Pravda, neboť jsou-li duše jejich v nebi, nepotřebují vašich modliteb, jsou-li však v pekle, pak jim žádná modlitba není platná.“

„Tak jest.“

„Matičko, vy se klamete, nebo jste klamáni. V srdcích vašich jest víra v očistec, jen že víře té odporujete. Vy se za mrtvé modlíte, jen že při tom neklekáte, rukou nespínáte. Před chvílí jste pravila o svém zemřelém otci: Pán Bůh mu dej radost věčnou! Nebyla-li to modlitba, aby ho, není-li ještě v nebi, tam přijmouti ráčil? Byl-li by v pekle — což Pán Bůh nedej! — co by mu ta vaše modlitba byla platná? Je-li v nebi, nepotřebuje vaší modlitby. Ana jste se za něho právě modlila, a snad častěji tak činíte, nedáváte tím na jevo, že víra v očistec jest člověku přirozena? Nevědouc, zda duše vašeho otce jest v nebi či v pekle, nutí vás láska k němu, že předpokládáte, že jest místo, ze kterého mu vaše modlitby mohou pomáhati! Anebo proč byste se zaň modlila? Vidíte, matičko, vy věříte v očistec a vy se za mrtvé modlíte, jen že se k tomu nepřiznáváte. Buďto se klamete sami, nebo jste klamáni!“

Na to helvetka neodpověděla již ani slova, ale dala mi „S Bohem“ a se sklopenou hlavou ubírala se domů.

V bibli není slovo „očistec“.

„Za svého života přečetl jsem celou bibli nejméně třikráte,“ chlubil se mi kdysi jistý evan-

gelík, „ale slova „očistec“ tam jsem nenašel; proto právem naše víra zavrhuje očistec.“

„Jest dosti věcí,“ dím v odpověď, „jichž jména v Písmě sv. nenacházíme a která přes to vše od vás protestantů se přijímají a věří, na př. *Trojice*, kteréž jméno dává se třem božským osobám. Není-li v Písmě sv. slovo „očistec“, je tam jistě věc, jež nám očistec klade na rozum. Ostatně víte snad, že nám katolíkům není bible jediným pramenem víry, ale že vedle bible máme ještě tradici neboli ústní podání. Než i sám váš Luther, když byl již od církve katolické odpadl, napsal, že pevně má se věřiti, že jest očistec. A dr. Köppen, professor protestantský, dí: „Musí býti nějaké třetí místo, kde není ani blaženosti nebeské ani trápení pekelného, do něhož po smrti přicházejí duše těch, kteří nezasluhují ani nebe ani pekla.“ Podobně anglický filosof Johnson (čti Žons'n) poznamenal: „Bůh ráčil jedno střední místo ustanoviti, v němž duše zemřelých přiměřenými tresty se očišťují.“

Těla vzkříšení.

Po smrti člověka součástky, z nichž tělo je utvořeno, se rozkládají a stávají se součástmi tu rostlin, tam zvířat ano i jiných lidí, v nichž za krátko počnou kolovati, a tu jedna a táž hmota tělesná patří zároveň několika tvorům i lidem; proto je *nemožno*, aby o vzkříšení každý z nás své tělo zase obdržel.

Odpověď: 1. Nelze dokázati, že všechny částky jedné a téže mrtvoly *přešly skutečně a navždy* v těla *jiných lidí* nebo tvorů, takže by z nich v přírodě nezůstalo pranic.

2. Totožnost těl vzkříšených s těly pozemskými nesluší hledati v totožnosti množství a váhy lučebných prvků těla (totožnost materialná), nýbrž v duši, jež jsouc formou těla prvkům, z jakých tělo sestává, totožnost formálnou vlévá. I není tudíž třeba, aby tělo při svém vzkříšení obdrželo všechny ty prvky chemické a součástky, z nichž za života pozemského sestávalo, a to tím méně, poněvadž za života na př. 70letého prvky a součásti ty desetkrát s jinými se vystřídaly. Proč by mělo tělo z mrtvých vstalé býti totožnějším s tělem smrti zničeným, nežli bylo totéž tělo totožným se samým sebou v rozličných dobách svého života pozemského? Bázeň, aby někdo o vzkříšení těl neshledal se s tělem svým, směšna jest i z té příčiny, ježto nenahlížíme, proč by *všemohoucnosti* Boží bylo nemožno, navrátiti každému tělu vlastní jeho součástky.

Poslední soud.

V Rakousku žil kníže, jenž po celý život svůj jen jedl, pil, hrál a všemožně se vyrázel, a nikdy nezakusil, co jest chudoba, bída a neštěstí.

Uslyšev o jeho smrti císař *Bedřich IV.*, zvolal: „Zde mám patrný důkaz, že duše lidská jest nesmrtelná a že bude soudný den; neboť spravedlivý Bůh musí tam na věčnosti vše vyrovnati, ctnostného odměniti a zlého potrestati.“

Kdy bude poslední soud?

Jistý ctihodný kněz mluvil o poslední neděli v roce církevním ke svým osadníkům o posledním

soudu a soužení dne tohoto vážně a tklivě, takže dojem působením milosti Ducha sv. u posluchačů byl veliký. Hned po kázání přišla známá, marnivá světačka i hříšnice a pravila se slzami v očích, se strachem v srdci k vážnému knězi: „Velebný pane! Vy jste dnes mluvil hrozné věci. Duše má je hluboce dotknuta a raněna. Všecko jste vysvětlil o onom soudu, jen to ne, kdy onen den hněvu a msty Boží nad veškerým pokolením nastane. Prosím vás, velebný pane, pro všecko na světě, jen to mi ještě povězte.“

Klidně odvětil kazatel: „A co bys pak učinila?“

„Ach, já bych svůj život polepšila,“ odvětila hříšnice, „já bych se obrátila k Bohu, varovala se hříchu, plakala dnem i nocí a jako Magdalena vrhla bych se k nohám Ježíšovým, aby mi v den poslední byl milostiv.“

Sluha Páně, dotknut těmito slovy a vida, že i milost Boží se jí dotkla, mírně a útrpně promluvil k ní slovy sv. Augustina: „Viz, dcero milá, na tom nezáleží, věděti, kdy den soudu nastane; buď tak živa, jako kdyby brzy měl přijíti; čiň, co bys činiti chtěla, kdyby zítra již nastal, a nebude ti třeba báti se příchodu Spasitelova.“ Slova ta působila tak mocně na srdce hříšnice, že vykonala doživotní či generální sv. zpověď, načež ke dni posledního soudu úsilovně se připravovala a sloužíc věrně Bohu, i pokoje duše zase nabyla.

Není nebe ani peklo.

Moderní vzdělanec pravil ve společnosti, že není nebe ani peklo, jelikož prý to i Písmo stvrzuje, řkouc: „Nebe a země pomínou.“

Přítomný kněz odvětil mudrci: „Pane, vidíte ty krásné krajky na šatech oné dámy? Z čeho pak jsou?“

„No, toť přece zřejmo, že jsou ze lnu.“

„Vidíte, len pomínul a jsou z něho krásné, jemné krajky! Tak Pán Bůh promění nebe, t. j. oblohu a co na ní vidíme, slunce, měsíc i hvězdy — a zemi, aby se staly krásným obydlím blahoslavených; podoba nebe a země pomine, ale promění se v krásnější, takže celý vesmír bude nebem, t. j. stánkem blahoslavených!“

„No, ať si, ale kde bude to peklo?“

„To nevíme, ono nám to nebylo zjeveno. Ale známo vám, že i při krásných bradech a zámcích s jejich bobatě ozdobenými komnatami a dvoranami bývaly také tmavé žaláře. Což není všemohoucnosti božské možno, aby vedle nebe utvořila i věčný žalář — peklo?“

* * *

„Jak pak, je-li víra v Krista,“
pravil mi kdys atheista,
„je li víra v nebe pouhý klam?“ —
„Hůře pro tě, milý brachu,“
dím mu v smíchu k jeho tlachu,
„víra v peklo nebude-li mam!“

Peklo.

Peklo je stav nebo místo věčných trestů pro ďábly a ty, kteří umírají ve hříších smrtelných. Církev katolická učí, že *peklo* jest a že *tresty* pekelné jsou *věčné*.

1. Účelem každého trestu jest polepšení; tudíž duše tresty pekelnými polepšené přijdou jednou do nebe, z čehož zřejmo, že tresty pekelné nejsou věčné. —

Dokud člověk žije na světě, jest mu trest, jímž nejvyšš shovívavý Bůh stíhá zde hříšníka, zároveň pobídkou k polepšení a nápravě života, neboli trest je povahy vychovatelské (paedagogické), leč nemůže povahy té býti, když člověk *vůbec* nechce se polepšiti, nebo opustil-li svět pozemský. Nejprzednějším účelem trestu pekelného jest dosti-
učinění božské spravedlnosti.

2. *Bůh jednal by nespravedlivě, kdyby hřích trestal na věky; vždyť hřích jako čin lidský je konečný a tudíž hoden pouze trestu konečného, nikoli věčného.* — Hřích je urážkou Boha; velikost urážky měří se velikostí a mocí uraženého. Je-li to bytost nejvyšší, nekonečná, jest i urážka nekonečná a za takovou urážku žádá také spravedlnost trestu, jemuž není konce.

3. *Jsou-li pekelné tresty věčny, není Bůh nejvyšš dobrotivý ani milosrdný.* — Bůh není pouze nejvyšš dobrotivý a milosrdný, ale také nejvyšš spravedlivý, velebný a moudrý. Vlastnosti jeho neodporují si, ale jsou v nejdokonalejším souladě. Bůh jest dobrotiv a milosrden k těm, kdož jej milují, příkázání jeho věrně zachovávají, a k těm, kteří pobloudivše kajicně k němu se obracejí. Nemůže však prokazovati milosrdenství své těm, kdož jím veřejně pohrdají a každým hříchem svým volají k Nejvyššímu: „Urážím tebe dle chuti své, ale ty mne přece musíš vzíti do nebe!“ — Jenom trestem věčným může velebnost Boží s dostatek býti obhájena; trestem časným nedal by se hříšník odvrátiti od hříchů těžkých. Tresty věčnými nepřestává Bůh býti nejvyšš dobrotivým a milosrdným, ale zatracenci přestali býti přístupni jeho dobrotě a milosrdenství.

4. *Proč tedy Bůh stvořil takové lidi, o nichž věděl předem, že je zatratí na věky?* — Bůh stvořil

člověka s rozumem a svobodnou vůlí, aby svobodně rozhodl se proti němu nebo pro něho. Odvracuje-li se člověk od Boha trvale, zatracuje vlastně sebe sám člověk, nikoli Bůh.

* * *

Jistý nevěrec byv otázan, proč nevěří v peklo, odvětil: „Kdybych věřil v peklo, musil bych sám do něho, a proto v ně nevěřím!“

Nebudu v pekle sám.

Není tomu dávno, co přišel do venkovské hospůdky v obci M.... obchodník V. Kučera. Zasednuv si za stůl, ptal se hostinského, co má k jídlu.

„Nemám, leč několik uzenek, ale dnes je pátek,“ odvětil hostinský.

Na to uštěpačně a rouhavě prohodil obchodník: „Sem s nimi! Přijdu-li proto do pekla, nebudu tam bezpochyby sám, bude nás tam více.“

Několik dní na to nabodl ho v městě na trhu splašený býk a rozpáral mu břicho.

Tak trestává Bůh nezřídka posměvače a rouhače.

~~~~~

Sv. svátosti.

Slavný německý básník Wolfgang Goethe, ačkoli sám protestant, neschvaloval, že Luther sedmero svátostí, jež spolu souvisejí, *zavrh*l, až na dvě: křest a večeři Páně, jichž ponechal.

Goethe vykládá o tom v tato slova: „Mladí snoubenci, majíce až do smrti spolu žítí, přistupují k oltáři, aby kněz ve jménu Božím sňatku jejich požehnal. Dítka jejich přijati bývají sv. křtem za dítky Boží. Od svých vin očisťují se svatou zpovědí a duši svou živí nejsvětější svátostí Oltářní. Vstupující do světa sílí se svátostí sv. biřmování. Aby vyučovány byly ve sv. náboženství, ustanovena svátost svěcení kněžstva. A když člověk nemocí stížen jest a smrti blízek, dostává se mu útěchy v posledním pomazání. A tato vnitřní souvislost sv. svátostí zničena jest v protestantismu.“

Ve Starém zákoně dvě toliko byly svátosti, obřizka a beránek velikonoční, a za tou příčinou není jich ani v Novém zákoně více třeba.

Byly-li obřizka a beránek velikonoční ve Starém zákoně svátostmi, nevidíme příčiny, proč by týmž právem i *zřízení a svěcení kněžstva*, rozličná *očisťování*, rozmanité zákonem předepsané

oběti, zejména *oběti smírné* neměly tolikéž za svátosti starozákonní pokládány býti. Neměli-li jich židé u veliké poctivosti?

Písmo sv. nečiní nikde zřejmé a výslovné zmínky o ustanovení sedmery svátostí.

Ač v Písmě sv. výslovně se nepraví, zdali a kdy jedna každá svátost od Pána Ježíše byla ustanovena, přece Písmo sv. o jedné každé z nich dává svědectví a dosti zřetelně vyslovuje, že svatí apoštolové všemi sedmi svátostmi přísluhovali věřícím. Jestliže sv. apoštolové skutečně všemi sedmi přísluhovali, nečinili tak z vlastní moci, nýbrž že k tomu měli od Pána rozkaz i plnou moc.

Ve III. a IV. století odtrhly se na východě od církve naší některé sekty, ale učení o sedmeře svátostí podržely. Rovněž *církev řecká*, která se od nás odtrhla v IX. století, má podnes sedmero svátostí. Jan Hus učí ve svém spisu „Jádro učení křesťanského“, že je sedm svátostí. Když v letech 1438—1439 na sněmu florentinském jednalo se o spojení církve řecké s církví naší, podepsali i přítomní biskupové řečtí, že *církev Kristova vždy sedm svátostí udělovala, učila a věřila.*

Biřmování.

Přes určité a jasné svědectví prvotní církve zavrhuje evangelíci svátost biřmování. Jaksi náhradou za ně zavedl Kalvín „*konfirmaci*“. Konfirmace je však pouhým obřadem (ceremonií). při němž dítky 12—14leté konají před lidmi zkoušku z náboženství a slibují, že zůstanou evangeliu věrnými. Po té bývají připuštěny poprvé k večeři Páně. Tak prý se biřmovalo dle Kalvína v první církvi. Leč Kalvín žil v XVI. století. — Tertul.

lián a jiní, kteří žili v prvnějších stoletích, vypravují a poznamenali ve svých spisech, že od prvopočátku biřmovalo se tak, jak dosud se biřmuje v církvi katolické. Mimo to Skutky apoštolské (8, 14) vypravují zcela určitě, že apoštolové svatý Petr a Jan biřmovali v Samaří a sv. Pavel v Efesu (Sk. ap. 19).

Zpověď.

K hraběti Ch . . . . na zámek L . . . . na úpatí Šumavy sjížděli se občas v době zimní okolní velkostatkáři k přátelské besedě. Po obědě vešli hosté zpravidla do salonu kuřáckého; někteří hráli s hrabětem piket, ostatní pak sedíce nebo stojíce kouřili vonné doutníky a bavili se hovorem. Hraběnka Ch . . . ., dáma velice vzdělaná a rozhodná katolička, rozmlouvala brzy s tím, brzy s jiným hostem, ale při tom brala účast i na společném rozhovoru, ano kdykoli zdál se trochu váznouti, navázala ihned sama novou nit. Mluvívало se o tom onom, o věcech všedních i o politice, až jednou — bylo to r. 1883, kdy meškal jsem na zámku L . . . . na dovolené, jsa churav neduhem krčním — z čista jasna prohodil jakoby mané mladý baron K . . . ., snad aby poškádlil přítomného kaplana zámeckého: *Zpověď je vynález kněží!*

Hraběnka Ch . . . ., která právě u okna mluvila s hrabětem T . . . ., zaslechnuvši slova ta, obrátila se k mladému pánu, řkouc: „Pravíte, pane barone, že zpověď je vynález kněží. Vzdělancům bývá zpravidla povědomo. od koho byl ten onen důležitější vynález učiněn, jakož i kdy tak se stalo. Nechtěl byste nám laskavě říci, kdo a kdy vynášel zpověď?“

Když baron K . . . . neměl se k odpovědi, doložila po chvíli hraběnka: „Jelikož mlčíte, povím

to za vás sama. Když Pán Ježíš po svém zmrtvýchvstání objevil se ve večeradle uprostřed apoštolů tam shromážděných, řekl jim: Pokoj vám. Jako mne poslal Otec, i já posílám vás. To když byl řekl, dechl na ně a pravil jim: Přijměte Ducha svatého; kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějí se jim, kterýmž zadržíte, zadržány jsou (Jan 20, 21—23.) Tedy ne kněží vynalezli zpověď, ale sám Ježíš Kristus ji ustanovil.“

Velkostatkář doktor H . . . . chtěje mladému baronovi přispěti ku pomoci, ujal se po té slovačka: „Odpusťte, paní hraběnko, dovolím-li si něco připomenouti. Nedávno četl jsem kdesi, že zpověď byla vynalezena ve XIII. století. V Římě byl konán církevní sněm, který nařídil zpověď; dříve prý nebyla.“

„To jste na omylu, pane doktore,“ dí na to hraběnka, „pokud vím, bylo na tom sněmu, čtvrtém lateránském, pouze nařízeno, že každý věřící křesťan je povinen *alespoň jednou za rok* ze hříchů svých se zpovídati; leč z toho nařízení neplyne nikterak, že sv. zpověď nebyla již dávno před tím v církvi naší zavedena.“ A vyndavši z příruční své knihovny bibli, otevřela ji, převrátila několik listů, načež pokračovala: „Vždyť přece čtu zde ve Skutcích apoštolských (19, 18): A mnozí z věřících přicházeli, vyznávající a vypravující skutky své, to jest vyznávali se ze hříchů svých, zpovídali se. Či snad vypravovali skutky své dobré? To by se byli chlubili, chválili a samochvála . . .“

„Ale já bych přece rád věděl, nač vlastně zpověď je? K čemu je dobrá?“ dorážel znova doktor H . . . .

„Zpověď musí býti k něčemu dobrá,“ odvěti hraběnka, „neboť Bůh ji ustanovil a Bůh nečiní ničeho bez úmyslu moudrého. Jak ráda bych vám,

pane doktore, na danou otázku dobře odpověděla, leč nedovedu říci než toto: „Jděte, zpovídejte se a sám na sobě zakusíte, k čemu je dobrá. K tomu je, abyste poznal sebe, odložil hřích a zamiloval si život v pravdě křesťanský.“

„Ale já věru nevím, z čeho bych se zpovídal,“ ujal se opět slova baron K. . . . „nikoho jsem nezabil, nikoho neokradl, . . . tak co bych měl ve zpovědnici povídati?“

„Jest ješ ě mnoho věcí mimo vraždu a krádež, o nichž jste se nezmínil, a byl byste bílou vránou, abyste někdy nebyl se prohřešil proti Bohu, sobě a bližnímu, proti duši, tělu, majetku a cti, ať vlastní, ať bližního.“

„Znám dosti lidí, kteří často se zpovídati, a přece nejsou lepší než já,“ namítal znova doktor H. . . .

„To nic nedokazuje, leda že je člověk slabochem a že nikdo nestane se rázem — svatým. Než i to bude asi také pravda, že vidíme vždy mrvu v oku bližního, ale břevna ve vlastním že nevidíme nebo viděti *nechceme*. Na jiných zříme každou chybu hned, a ač jsme desetkrát horší, přece nevidíme na sobě ani poskvrnky. To, pane doktore, pravím všeobecně a mluvím bez urážky.“

„Ale vy, paní hraběnko, jste tak hodná, tak zbožná i dobročinná a přec prý se zpovídate každý měsíc,“ lichotil mladý baron K. . . . „Řekněte nám upřímně, proč tak činíte? Vždyť vás zdejší a vůkolní lid prohlašuje za skutečnou světici!“

„Proč tak činím, pánové, do toho vlastně nikomu nic není! Bezpochyby proto, že nejsem ještě — světici. Ale teď, prosím snažně, aby páni hosté načali již z jiného soudku!“

* * *

Cheverus, biskup bostonský, požíval tak veliké důvěry, že mnohé i protestantské paní z nejvznešenějších rodů k němu přicházely, jemu svá srdce otvíraly a nejtajnější obtíže domácí i svědomí svého mu svěřovaly. Kdysi pravila jistá šlechtična biskupovi, že *zpověď jest dosud to nejprotivnější*, co ji od katolické víry odvracuje a zdržuje, aby se stala katoličkou. I dí na to biskup s úsměvem: „Aj, vzácná paní, zpověď se vám nikterak neprotiví, jak myslíte, naopak vy uznáváte její potřebu i cenu, neboť již hodinu, co zde meškáte, zpovídala jste se mi nevědomky. Vždyť přece zpověď není nic jiného než svěření se s těžkostmi srdce a trápením svědomí, a s tím jste mne právě zevrubně obeznámila, abyste ode mne přijala dobrou radu.“

Bůh ti odpustil hříchy.

Protestantský kupec onemocněv těžce, poslal pro kněze, aby mu odpustil hříchy. Když nemocný vyznal se z hříchů svých, řekl mu pastor: „Bůh ti odpustil hříchy.“

Ale nemocný pravil: „Já chci, abyste mi vy odpustil hříchy, neboť v Písmě sv. stojí: „Komu odpustíte hříchy, odpouštějí se jim . . . .“

„To nemohu, k tomu nemám práva; nejsem k tomu nikým splnomocněn.“

I dal si protestant zavolat kněze katolického a ptal se ho, může-li mu odpustit hříchy?

„Mohu,“ odvětil tázaný.

„Pak prosím, abych byl přijat do lůna církve katolické.“

„Promiňte, velebníčku, ale mně zdá se příliš ponižujícím říci ve zpovědnici : Já bídný hříšník . . .“ pravil kdysi knězi mistr Potěh.

„Nu tak řekněte: Já nadutý švec!“ zněla odpověď velebníčкова.

* * *

„Já ke zpovědi nechodím, protože nemám žádných hříchů,“ pravil kdosi ve společnosti, jež zapředla rozhovor o zpovědi.

„Pak jste mezi námi vzácnou výjimkou,“ zvolal přítomný kněz.

„Jakou výjimkou?“ dotíral mluvka. „Snad mne nečítáte mezi svaté?“

„To nikoli!“

„Tak kam?“

„Nebudete-li se hněvati, povím vám to upřímně.“

„Proč bych se hněval?“

„Nemáte-li žádných hříchů, pak patříte buď mezi malé děti, kteří ještě nemají rozumu a tudíž hřešiti nemohou . . . nebo mezi ubohé blázny, kteří rozumu pozbyli.“

Častější sv. zpověď.

Rolník L . . . ., který v obci Z . . . . za vzor katolíka byl pokládán, chodil přece často ke svaté zpovědi. Tomu se kdos podivuje pravil mu, proč tak často se zpovídá, když tak příkladný a zbožný vede život? — Načež vece horlivý katolík: „Milý sousede, já to činím tak, jako pořádný hospodář, který není žádného dne bez starosti a přece sobě ustanoví jisté dny, kdy všechno své hospodářství důkladně si prohlíží a při tom počet z něho klade. On ptá se sama sebe: Jak to vlastně dopadá? Vyzískal jsem něco od posledního účtování či prodělal? Dařilo se špatně? Kde to vězelo? Jak

dalo by se to napravití? — Dařilo se dobře? Co třeba činiti, abych získal ještě více?“

Pečeť zpovědní.

Jindřich IV., král francouzský, pravil kdysi svému zpovědníku *Cottonovi*: „Co byste učinil, kdyby se vám někdo zpovídal, že se zapřísáhl, že mne zabije?“

„Já bych mu to všemožně vymlouval a od takového zločinu ho zrazoval,“ odpověděl kněz.

„A což kdyby rady vaší nechtěl uposlechnouti?“

„Tu bych zločinu hleděl zabrániti svou přítomností.“

„To by mi asi málo prospělo, kdyby vrah již tasil meč!“

„Tu bych se postavil mezi vraha a vás, a dal bych se za vás zabiti, ale sv. zpověď nikdy bych neprozradil!“

Tato odpověď zalíbila se králi tak, že se slzami v očích objal a políbil svého zpovědníka.

Nejsvětější svátost Oltářní.

Sv. Františka Chantal byla ještě mladičká, když jistý vznešený kalvínek za její přítomnosti mluvil proti katolickému učení o skutečné přítomnosti Kristově v nejsvětější svátosti Oltářní. Rozhorlena jsouc pro pravdu svaté víry, pravila malá Františka: „Vy tedy nevěříte, že Ježíš Kristus v nejsvětější svátosti Oltářní jest přítomen, a přece on to řekl. Vy jej tedy prohlašujete za lháře. Kdybyste se odvážil dotknouti se cti našeho krále, zajisté by jí otec můj hájil až do poslední kroupě krve a vás třeba i smrtí potrestal. Co mů-

žete tedy vy kdys očekávati od Boha Otce, když Syna jeho nazýváte lhářem?“

Užasl kalvínec nad tou řečí malého děvčátka, zamlčel se a dáváje mu rozličné dárky, chtěl je uchlácholiti, ale Františka utekla rychle z pokoje.

* * *

Za času sv. *Ludvíka*, krále francouzského, zjevoval se Kristus v jednom chrámu pařížském ve svaté hostii v podobě děťátka. Když král byl vybídnut, aby i sám o zázraku tom se přesvědčil, odpověděl: „Ať tam jdou ti, kdož pochybují o přítomnosti Kristově v nejsvětější svátosti Oltářní. Co se týče mne, já věřím pevně a vidím ve svaté hostii samého Krista.“

* * *

Přítomen-li Ježíš Kristus ve svátosti Oltářní jako člověk, nelámají-li se snad jeho údové, kdykoli se láme sv. hostie?

Nikoli. Kněz při mši svaté tak málo láme údy těla Kristova, nýbrž jen hostii posvěcenou, jak málo zlomí se paprsek sluneční, když roztlučesh křišťálové sklo, paprskem tím proniklé.

Kterak z chleba stane se Tělo a Krev Ježíše Krista a jak je možno, aby totéž Tělo Páně ve všech chrámech bylo přítomno a nerozdílné.

Když *Samonas*, biskup z Gazy, s karavanou bral se do Palestiny, otázal se ho Saracen, jak sobě mysliti může, že z chleba stane se Tělo a Krev Ježíše Krista. Sv. biskup odpověděl, že Bohu zázrakem učiniti lze, co každodenně činí v přírodě; v révě mění vodu ve víno a přičiněním včel šťávu květin v med a vosk. „Zdali nepromění se i po krmové, jichž požíváš, v tělo a krev tvou?“

„Ale,“ pravil moslemín, „kterak je to možno, že by totéž tělo Ježíše Krista ve všech vašich kostelích bylo přítomno a nerozdílno, když se lame hostie?“

„Bohu není nic nemožného,“ odpověděl biskup, „a tato odpověď musí postačiti; abys však se přesvědčil, že to věc možná, ukáži ti to v podobenství. Vidíš zajisté, že jedno a totéž slunce na četných místech zároveň, a přece také všude celé a nerozdílné přítomno jest; i kterak bys se měl diviti, že tentýž Kristus, slunce spravedlnosti, v tolika hostích a na tolika místech zároveň a to celý a nerozdílný jest přítomen?“

Saracen se zastyděl, křesťané však přítomní slyšíce řeč tuto, obradovali se velice, a u víře utvrzeni jsou.

Svaté přijímání.

Staří křesťané, pamětlivi jsouce zákona Božího a o spásu duše své doopravdy pečující, častěji v roce se zpovídali a ke stolu Páně přistupovali. Když však horlivost mnohých křesťanů ochabla, nařídila církev na IV. sněmu lateránském r. 1215 alespoň jednou za rok zřízenému knězi se zpovídati a v čas velikonoční velebnou svátost Oltářní přijímati. Ze slova „alespoň“ plyne, že církev si přeje, aby křesťan šel častěji ke správě Boží.

Leč proti častějšímu sv. přijímání namítá se, že křesťan jím snadno upadá v netečnost a lhostejnost, čímž blabý účinek svátosti Oltářní přichází na zmar; že křesťan není *hoden*, aby velebnou svátost častěji přijímal, a že tudíž uznává svou nehodnost, má stolu Páně raději se zdržovati; a konečně že mnozí, ač často přijímají,

nestávají se přece lepšími, ctnostnějšími a dokonalejšími.

Odpověď: Jestliže některým sv. přijímání zevšední a oni pak bez pobožnosti, chladně a jako ze zvyku přistupují ke stolu Páně, jest to vinou jejich. — Dále jest to nepravá pokora, ne-li pokrytství, zdržovati se stolu Páně, neboť nepotřebují zdraví lékaře, ale nemocní, a právě pokrmem nebeským, svátostí Oltářní, býváme zproštěni svých každodenních slabostí a nedokonalostí. Jestliže pak někteří, ač přijímají Tělo Páně často, nestávají se ctnostnějšími a dokonalejšími, spočívá vina v tom, že náležitě se nepřipravují a nepřijímají s patřičnou pobožností, i lze právem se tázati, byli-li by snad bez sv. přijímání ctnostnější a dokonalejší?

Mše sv. a modlitby za zemřelé.

Hrabě *Strafford*, *) jeden z předních a nejbohatších pánů anglických, měl za manželku horlivou protestantku, ač sám byl jinak dobrým katolíkem. I pobýval hrabě s chotí nějaký čas v Abéville, ve Francii. Kdysi navštívil je amienský biskup *de la Motte*. Hraběnka seznámivši se s biskupem, naslouchávala ráda a často jeho výkladům. Tímto poučováním a milostí Boží stalo se, že jedno bludné domnění po druhém ji opouštělo a že, až na několik článků, úplně o pravdivosti víry katolické byla přesvědčena. Nejdéle ji trápily *pochybnosti o mši sv. a pak modlitby za zemřelé*. Jednoho dne zapuzoval biskup její pochybnosti a když pevně stála na svém, řekl jí: „Hraběnko, znáte protestantského biskupa londýnského, neboť již několikráte s uctivostí o něm jste se zmínila. Pište mu: Biskup amienský mi řekl, že se dá na víru

---

*) Čti: Streferd.

protestantskou, jestli vy dokážete, že sv. Augustin, jež i vy za světlo církve pokládáte, oběti mše sv. nekonal a za mrtvé, zejména za svou matku se nemodlil “

Hraběnka svolila ochotně a hrabě vypravil zvláštního posla s listem do Londýna, aby přinesl hned odpověď.

Ale protestantský biskup londýnský odpověděl toliko ústně: „Paní hraběnka přišla do zlé společnosti; to, co bych jí mohl dáti za odpověď, bezpochyby nic by nevzpomohlo a můj list by třeba jiní lidé vykládali na zlou stránku. Nedám tedy odpovědi žádné.“

Hraběnka užasla nad tím, co slyšela, a z toho, že jí londýnský biskup protestantský nedal žádné odpovědi, usoudila, že ji dáti nemohl. A stala se brzy po té katoličkou.

Poslední pomazání

Rupert, král římský, přijal v nemoci své svátost pokání a Oltářní, ale svátost posledního pomazání z jakési nesmyslné bázně přijmouti prodléval. Zatím pak na snažnou žádost nábožných a učených mužů, aby tak výborným lékem pro duši i tělo nepohrdal, konečně svolil. Mezi udělováním té svátosti poslouchal pozorně modlitby, kteréž církev za zdraví těla i duše nemocného se modlí, a pln obdivu zvolal: „V pravdě, kdybych byl dříve věděl, jak veliké účinky svátost ta působí, a jak obému zdraví prospívá, jak to nyní slyším. dávno bych po ní byl toužil co nejzbožněji.“ I pozdravil se opět a drahně ještě let moudře panoval.

* * *

Výborný lékař *Tissot* v Lausanně ve Švýcarsku, vyznáním protestant, léčil jistou vznešenou

katoličku, o jejímž uzdravení důvodně pochyboval. Ale když nemocná po přijetí posledního pomazání mimo nadání zcela se pozdravila, lékař Tissot s úctou vždy pak mluvíval o podivuhodných účincích svátostného pomazání v církvi katolické.

*   *   *

Španělský námořník Lopez, věrný syn církve katolické, navraceje se z města *Havana* (na ostrově Kubě) těžce onemocněl. Nemoc jeho prohlášena za žlutou zimnici, kteráž se tak zhoršila, že za několik dní blížek byl smrti a zaopatřen jest svátostmi umírajících. Tu však nemoc jeho se obrátila a jí den ode dne ubývalo. I pravil k přátelům, ani mu štěstí přáli: „Myslil jsem, že umru, ale poněvadž mne Bůh za hodna milosti té neshledal, musím arci býti na živu. Poslední pomazání zachovalo mi život. Byl jsem při přijímání svátosti té velmi pohnut a od chvíle té cítím, že se mi valně ulevilo.“

Coelibát neboli bezženství kněžské.

Coelibát jest zařízení v církvi prastaré a zprávy o něm vedou až ke kolébce křesťanství.

Bezženství srovnává se s kněžstvím katolickým, ano vyžaduje ho i *důstojnost* toho stavu, neboť právě pro čistotu má lid kněze za povznesenějšího nad ženáče.

I *obtížnost* toho stavu žádá, aby kněz nebyl ženat, aby ochotněji a svědomitěji mohl dostáti svým povinnostem, ano byl hotov za osadníky položiti i život svůj.

Ženatý kněz máje starost o rodinu, neměl by tolik času na duchovní záležitosti a práce své.

Příjmy kněžské jsou u nás skrovný a ne-

stačily by věru na slušnou výživu rodiny jen trochu četnější. Kněz starozákonný byl ovšem ženat, ano musil se ženiti, protože ve Starém zákoně bylo kněžství dědičné. V Novém zákoně se může státi knězem syn číkoliv, a proto netřeba, aby kněží byli ženati; mimo to je kněžství novozákonné daleko vznešenější starozákonného.

Coelibát herou na se kněží *dobrovolně*, nikoli v útlém věku, nýbrž v době plnoletosti, po delší přípravě a předchozí zralé úvaze. Každý kněz může coelibát zachovávat, užívá-li řádně prostředků a milostí, jichž mu skýtá jeho stav a které církvev mu stále doporučuje.

Není snad povolání, v němž by nebylo rozervanců a nespokojenců; a rozervaný kněz nebyl by ani v manželství šťasten, spokojen, ani lepší než je nyní.

*   *   *

Manželství bylo Bohem ustanoveno již v ráji, není tudíž ustanoveno teprv od Krista.

Pravdu díte, že manželství bylo Bohem ustanoveno v ráji. Tak učí tomu i církev katolická a nikde nepraví, že by byl teprv Pán Ježíš ustanovil manželství. Ale přes to vše učí církev naše, že Kristus ustanovil manželství za svátost. Manželství bylo sice před příchodem Kristovým na svět, ale nebylo svátostí. Teprv Kristus povýšil manželství za svátost a učinil je svazkem nerozlučitelným.

Židům byla nařízena rozličná omývání, než přes to vše Kristus ustanovil *zvláštní omývání* vodou jako svátost křtu.

Nač potřebuje mrtvola výkropu a dlouhého modlení kněžského?

Kropívá se cesta, aby se neprášilo. Tak kropí se i vodou svěcenou při pohřbu na cestu poslední, a kněz modlí se, aby prach pozemskosti byl setřen s duše zesnulého. Povšechný smysl pak obřadu toho jest, aby slitování Boží sestoupilo na duši nebožtíkovu, jako krůpěje svěcené vody spadají na rakev, by modlitby, jež za zesnulého koná kněz jménem církve, jako líbezná vůně vystoupíce k nebesům, získaly duši jeho věčnou blaženost.

Rakev i hrob okuřují se kadidlem na význam, že zemřelý povolán jsa ku pravé víře a dle ní živ jsa, býval líbeznou vůní Kristu, a že přítomní mají za duši zesnulého se modliti a dobré skutky konati.

Pějí se žalmy a písně, a bychom vyprosili na Bohu odpuštění hříchů a trestů zemřelému.

Vyzvání se zvony, aby i nepřítomní věřící k modlitbě za zemřelého byli povzbuzeni.

Katolíci a protestanté či evangelíci.

„Církev katolická zapovídá čísti bibli!“ roz-
hlašují všude protestanté.

V Písmě svatém smí čítati každý, církev ka-
tolická nikomu to nezapovídá, naopak nařizuje
o nedělích a svátcích výňatky z Písma sv. lidu
předčítati a vykládati.

Ale něco přece zapovídá ; četl jsem o tom kdesi.

Zapovídá pouze, aby věřící sami bibli si vy-
kládali po rozumu svém. jelikož správný výklad
mnohých míst temných je dosti nesnadný a samo-
volné vykládání Písma sv. bylo již často příčinou
rozličných bludů. Proto doporučí církev lidu
pouze bibli s výkladem a neumělým dává do rukou
katechismus s biblickou dějepřavou a pod. Již
svatý Petr varoval od nepravého výkladu Písem
svatých, „v nichž jsou některé věci nesnadné k vy-
rozumění, kteréžto neumějí a vrtkaví lidé převra-
cují k svému vlastnímu zahynutí.“ II. Petr. 3, 16.

*Než vždyť sám Kristus pravil: „Zpylujte
Písmo ; ono svědectví vydává o mne!“*

To pravil Pán Ježíš židům vzhledem ku pro-
roctvím starozákonním. Písma svatého Nového

zákona nemohla se týkati slova ta, jelikož *nebylo ještě napsáno*.

* * *

Je-li pravda, že protestanté drží se věrně bible vůbec a zejména sv. evangelii?

Není; neboť kdyby přesně drželi se bible a sv. evangelii, musili by leccos činiti, co nečiní, a nečiniti, co konají. Ať příklad dám: V bibli stojí výslovně: „Pomni, abys den sobotní světil!“; dle toho měli by *světiti sobotu* a nikoli neděli jako den sváteční. Také by nesměli *požívatí krve zvířecí*, neboť bible to zapovídá, ani *jísti vepřové maso*. Kdyby se drželi přesně čistého evangelia, jak o sobě říkají, musili by *slaviti večeri Páně u večer po jídle*, jak to učinil Kristus, a nikoli ráno; pak by ovšem *nepřijímali lačni*. Musili by si *navzájem umývati nohy*, neboť pravil Pán Ježíš: „Poněvadž já, Pán a Mistr váš, umyl jsem nohy vaše: i vy máte jeden druhého nohy umývati.“ Jan 13, 14.

Kdyby se protestanté řídili ve všem čistým evangeliem, *nesměli by křtíti děti*, an ve svatých evangelích nic o tom nečteme.

* * *

Věří-li protestanté něco, co je pouze založeno na ústním podání?

Věří o svatých evangelích a některých listech apoštolských, že byly *sepsány z vnuknutí Božího*, že i *malé děti nutno křtíti*, mají apoštolské vyznání víry „Věřím v Boha“ a j. v.

* * *

Nevěří-li protestanté něco, o čem výslovná zmínka děje se v Novém zákoně?

Ovšem, neboť popírají učení o viditelné hlavě

církve (římském papeži) učení o mši sv., učení o ustanovení a působení některých sv. svátostí.

Z toho zřejmo, že protestanté neprávem nazývají sebe *evangelíky*, jelikož nedrží se přesně evangelia, věřice a činíce, o čem v evangeliích neděje se zmínka, a naopak nevěřice a nečiníce, o čem tam výslovně psáno jest.

* * *

Katolíci nejsou lepší než evangelíci!

Jest to pravda? — Někdy ano, někdy ne. Vlažný, ledabylý katolík bývá nezřídka horší protestanta, ba snad roveň pohanu. Leč pravý katolík, který žije dle své víry, je daleko lepší protestanta, jelikož tento nemá posvěcujících prostředků, jež jsou po ruce katolíku.

* * *

Evangelíci jsou lidé spořádaní, příčinliví, šetrní a zámožnější než katolíci; proto je lépe býti protestantem než katolíkem.

Jsou-li evangelíci spořádaní, příčinliví a šetrní, slouží jim to jen ke cti — ač o všech nelze to tvrditi — a jsou-li zámožnější, jest snad proto víra jejich lepší?

Židé jako Rothschild, Hirsch a jiní mají sami více jmění než někde *milliony katolíků*. Plyne z toho snad, že je lépe býti židem než katolíkem?

* * *

Evangelíci jsou často lepší než katolíci.

Protestant bývá tím lepší, čím méně je protestantem, t. j. čím méně se přidržuje svého učení a čím více následuje života pravých katolíků; a katolík je tím horší, čím méně je katolíkem.

Nejeden protestant podivuje se krásné jednotě v církvi katolické pod vrchní správou nástupce

sv. Petra, podivuje se důstojné a velebné naší bohoslužbě, obětavosti mnohých duchovních, statečnosti mučedníků, zkrátka všemu, čeho ve své církvi nenalézá. To nese ovoce v životě takového evangelíka a povyšuje ho nad mnohé katolíky, kteří církev svou jen haní a tupí a jsou jí k necti. Někteří protestanté snaží se přiblížiti se naší církvi bohoslužbou, zpovědí a skutky milosrdenství.

*   *

Může-li protestant býti spasen?

Může, leč jen tehdy, věří-li pevně, že jeho víra je pravá, a nemá-li po ruce prostředků, jež by ho vyvedly z bludu. Musí však avědomitě zachovávatí přikázání Boží a stríci se hříchů těžkých.

Nemůže však býti spasen, má-li o své víře *pochybnosti*, ale přes to vše trvá v bludu svém zúmyně, zejména z nechuti k církvi katolické.

Může býti spasen, je-li ochoten přijmouti víru pravou, žije-li sporádaně dle svatých nauk, jež poznal, Boha ani bližního těžce neuráží a v milosti Boží zemře. Takový sice není viditelným členem církve katolické, ale neviditelným, duchovním, jsa Bohem samým a jeho milostí ospravedlněn.

Nemůže však býti spasen protestant, který u víře své je netečný a po víře pravé ani nezatouží.

*   *

Může-li řádný protestant zrovna tak přijíti do nebe jako katolík?

Nemůže, an nemá po ruce všech prostředků, zbaviti se hříchů a žíti v milosti Boží.

Může tudíž katolík snáze přijíti do nebe nežli protestant?

Ovšem, neboť lze mu snáze milost na křtu svatém udělenou zachovati, ve sv. biřmování ji v sobě utvrditi, hřešil-li, upřímným pokáním od

hříchů se očistiti, sv. přijímáním duši svou živiti a i na cestu do věčnosti posledním pomazáním se posilniti.

*   *

Mezi učením katolickým a protestantským není skoro žádného rozdílu.

To může tvrditi pouze nevědomec; naopak je pravda, že mezi učením katolickým a protestantským je rozdíl veliký. V církvi katolické chová se učení Kristovo čisté a neporušené. Ovoce zásluh Kristových přivlastňují se věřícím obětí mše sv., již protestanté nemají. Katolík uznává božské zřízení církve, jež skládá se z věřících, kněží a biskupů pod vrchní správou římského papeže.

Protestanté však papeže neuznávají, ani kněžství ustanoveného od Krista.

Katolík má sedmero svátostí, protestanté pouze dvě; někteří dokonce jednu nebo žádnou. Katolík věří ve skutečnou přítomnost Kristovu v nejsvětější svátosti Oltářní, protestant dnešní to popírá zcela, nebo vykládá jinak, bludně.

Katolík věří, že je očištec, že má člověk svobodnou vůli, dobré činiti a zlého se varovati.

Protestant očištec popírá, uznáváje dle Kalvína pouze peklo, pro něž část lidí od věčnosti je předurčena. Rovněž popírá protestant svobodnou vůli člověka, tvrdě, že jedná nesvobodně, jsa Bohem nutkán konati dobro, a ďáblem že bývá nucen, činiti zlo.

Katolíci věří v nejsvětější Trojici a v božství Kristovo, což protestanté zcela nebo alespoň částečně popírají atd. atd.

Jest tudíž nesprávným tvrzení, že není skoro žádného rozdílu mezi učením katolickým a protestantským; rozdíl je veliký a za dnů našich větší než jindy tomu bývalo.

OBSAH.

Předmluva	5
Potřeba náboženství	7
Mně dostačí náboženství přirozené	8
Čiň dobře a právě, neboj se císaře ani krále, toť mé celé náboženství	8
Není Boha!	8
Věřím jen tomu, co vidím	9
Nevěřím, čemu nerozumím	10
Já sloužím Bohu po svém způsobu bez článků víry a bez zvláštních obřadů náboženských	10
Změna náboženství	11
Každý má setrvati v té víře, v níž se narodil	11
Víra jako víra	12
Já jsem si víru svou udělal sám	13
Tajemství nejsvětější Trojice	13
Jedno nemůže býti tři; Otec musí býti dříve než Syn	14
Povstal-li svět náhodou?	14
Osud, náhoda	15
Není náhody	15
Nemohu věriti, že mám duši	17
Proč v lidském těle nenašel duši?	18
Pochybuji, že jsou andělé	18
Ústní podání či tradice	19
Možnost i potřeba ústního podání	20
Zevniterná pocta Boží	21
Bůh naší pocty nepotřebuje	22
Bůh jest pouhý duch, a má býti ctěn pouze duchem	22
Neděle	22
Veiký pátek	22
Lid náš potřebuje chleba a ne svátků církevních	23
Modlitba	24
Modlitba je zbytečna	24

Bůh nemění, na čem od věčnosti byl se ustanovil	25
To máte o Bohu pradiwnou představu, myslíte-li, že on teprv vaším pláčem a neustálým žebroněním dá se obměkčti!	25
Půst	25
Proč v jistých dobách a dnech jsou zakázány pokrmy masité?	25
Kristus řek : Ne co vchází do úst, poskvňuje člověka	25
Půst je škodlivý	25
Co vchází do úst, neposkvňuje člověka	26
Půst prodlužuje lidem věku	26
Almužna	27
Chudých jest příliš mnoho	27
Mnozí žebráci nezasluhují naši útrpnosti	27
Mám sám dosti dětí	27
Almužnou podporuje se lenost a lehkomyšlnost	27
Proč vzýváme Svaté	28
Jsou-li Svatí vševědoucí jako Bůh?	28
Bůh jednal by příliš po lidsku, kdyby teprve prosbami Svatých dával se pohnouti	28
Tim umenšujete Kristovy zásluhy!	28
Žádati Svatých za přímluvu svědčí o malé důvěře v Boha	28
Vzývání Svatých jest na újmu prostřednictví Ježíše Krista	29
Vzývající Svaté na kolenou o pomoc, kladete je na roveň Bohu	29
Obrazy Svatých	29
Ale to časté líbání obrazů nelíbí se mi pranic	31
Klečeti máme pouze před Pánem Bohem!	31
Pouti	33
Bůh jest všudy přítomen	33
Na poutích páše se mnoho nepřístojností	33
Na poutích utratí se mnoho peněz	33
Což nemáte doma chrámu, kde byste mohla Pannu Marii uctívat?	34
Zázraky	35
Zázrakem ruší by se věčný zákon	35
Proč nedějí se nyní zázraky	35
Dnes by mnozí uvěřili, kdyby viděli zázraky Páně	35
Nevěřím v jiné zázraky, než které se uvádějí v Písmě sv.	36
Bratrstva	36
Kláštery	36
Kláštery se hodily snad do temného středověku	37

Kláštery se přežily	37
Kláštery jsou hrotem svobody	37
Řeholníky víže slepá poslušnost	38
Klášt-ry jsou drabé	38
Nač to stálé modlení v klášterích	38
Palacký o klášterích	38
Nevěřím, že nynější papež je řádný nástupce sv. Petra	39
Papežská neomylnost	39
V čem záleží	40
Neomylností přisuzuje se papeži vlastnost Boží . .	40
Neomylnost činí zbytečným, svolávatí círk. sněmy	40
Dědictví sv. Petra	41
Nač vlastně potřebuje papež panství světského .	42
S hodností papežovou nesrovnává se panství světské	48
Kristus také nebyl panovníkem světským	48
Kristus pravil: Království mé není z tohoto světa	48
Lid římský nepřál si již vlády papežské	44
Panství církve katolické nad světem dnes již přestalo	44
Církev katolická dělá prý čas od času nové články v ry	45
Sebevražda	46
Jsem svým pánem	46
Nežádal jsem nikoho za život	46
Sebevrah osvědčuje se pravým hrdinou	47
Kněz de Prefontaine	47
Napoleon I. a Rousseau o sebevraždě	48
Život za hrotem	48
Jak je to na věčnosti?	48
Očistec	49
V bibli není slovo »očistec«	50
Těla vzkříšení	51
Poslední soud	52
Kdy bude poslední soud	52
Není nebe ani peklo	53
Peklo	54
Účelem trestu je polepšení	54
Bůh jednal by nespravedlivě, kdyby hřích trestal	
na věky	55
Jsou li pekelné tresty věčné, není Bůh nejvyšší	
protivý	55
Proč Bůh stvořil lidi, o nichž věděl, že je zatratí	
na věky	55
Netěš du v pekle sám	56
Sv. svátosti	57
Goethe o svátostech	57
Ve Starém zákoně byly pouze dvě svátosti	57

V Písmě sv. nečteme výslovně o sedmeru svátostí

Biřmování . . . . .

Zpověď . . . . .

Zpověď je vynález kněží . . . . .

Nač vlastně je zpověď . . . . .

Nevím, z čeho bych se zpovídal . . . . .

Kdo se často zpovídají, nejsou lepší nežli já . . . . .

Zpověď je mi protivná . . . . .

Bůh ti odpustil hříchy . . . . .

Slova: »Já bídný hříšník« jsou ponižující . . . . .

Ke zpovědi nechodím, protože nemám žádných hříchů . . . . .

Častější sv. zpověď . . . . .

Pečeť zpovědní . . . . .

Nejsvětější svátost Oltární . . . . .

Kterak z chleba stane se Tělo a Krev Ježíše Krista . . . . .

Svaté přijímání . . . . .

Mše sv. a modlitby za zemřelé . . . . .

Poslední pomazání . . . . .

Coelibát neboli bezženství kněžské . . . . .

Manželství ustanoveno již v ráji . . . . .

Nač potřebuje mrtvola výkropu a dlouhého modlení

kněžského . . . . .

Katolíci a protestanté . . . . .

Církev katolická zapovídá čísti bibli . . . . .

Sám Kristus pravil: »Zpytujte Písmo« . . . . .

Je-li pravda, že protestanté drží se věrně bible a

sv evangelí? . . . . .

Věří-li protestanté něco, co je pouze založeno na

ústním podání? . . . . .

Nevěří-li protestanté něco, o čem zmínka se děje

v Novém zákoně . . . . .

Katolíci nejsou lepší než evangelíci! . . . . .

Lépe býti protestantem nežli katolíkem . . . . .

Evangelíci jsou často lepší než katolíci . . . . .

Může-li protestant býti spasen? . . . . .

Může-li řádný protestant zrovna tak přijíti do nebe

jako katolík? . . . . .

Může-li katolík snáze přijíti do nebe . . . . .

Mezi učením katolickým a protestantským není skoro

řádného rozdílu . . . . .

»Imprimi permittitur.«

Z k. a. Ordinariátu v Praze, dne 8. července 19
čís. 8814.

Fr. Brusák,
general. vikář.